

KRISTOVO POSELSTVÍ
A JEHO DOVRŠENÍ

(JAN 16, 12 - 15)

Stanovisko k odmítání Poselství Grálu církvemi

Napsal

ERICH WENDLAND

J a n 16, 12 - 15

Mám vám ještě mnoho co říci, ale vy byste to nyní nesnesli.

Až však přijde on, Duch Pravdy, uvede vás do celé Pravdy. Neboť nebude mluvit sám ze sebe, nýbrž bude mluvit, co slyší, a oznámí vám, co má přijít.

On mne oslaví, poněvadž vezme z mého a oznámí vám to.

Všecko, co má Otec, jest mé; proto jsem řekl, že vezme z mého a vám to oznámí.

Ú v o d e m

Co je účelem tohoto spisu?

Spis nechce být učeným pojednáním, nýbrž slovem k zamyšlení. Vycházejí z analýzy duchovní situace naší doby, v níž křesťanství zdaleka neplní svůj skutečný úkol, snaží se autor proniknout k hlubším příčinám selhání.

Jestliže nějaký těžce nemocný usiluje o uzdravení, pak samotnou operací, která může odstranit jenom vnější symptomy onemocnění, třeba nádor, neučinilo se ještě nic. Nemocný musí hlavně změnit od základu svůj způsob života, aby se mohl uzdravit. Dejme tomu, že by nás postihla všeobecná nákaza, avšak ohnisko nemoci by zůstalo lékařským odborníkům skryté, zatímco by kterýsi „neodborník“ určil přesnou diagnosu a současně by sdělil správnou terapii, která by ukázala cestu k nutné změně způsobu života. Jaký osud by prožil tento neodborník? Pravděpodobně by mu nikdo nevěnoval pozornost, a pokud by to nebylo možné, pak by byl jeho osudem rozlícený odpor proti němu.

Těmito slovy je přesně označena ona situace, kterou dnes v duchovním oboru nacházíme na zemi a obzvláště na Západě. Již dlouho trpí lidstvo hroživou stagnací, která stále více brání nutnému vyrovnávání záření mezi duchovním světem a naší zemí. I zde záleží na tom, abychom jasně poznali kořeny zla. Takové poznání musí potom vést k radikální změně celého našeho způsobu myšlení a života.

Největší pomoci k tomu se nám dnes právě dostalo nově darovaným věděním o stvoření a o jeho zákonech. Poněvadž církev žel opomíjíjí poukazovat na dárce tohoto vědění a jeho dílo, protože naopak činí všechno, aby před ním a jeho Poselstvím varovaly, chce autor tohoto spisu v protikladu k církevnímu odmítání jasně dosvědčit, u koho mohou lidé nalézt pomoc ze smyček, které si sami vytvořili. Pomocník nám ukazuje novou cestu, která však vede skutečně k cíli jenom tehdy, když po ní také jdeme.

Titul knihy narazí na odpor. Což potřebuje Kristovo poselství nějaké završení? Námitka jasně prozrazuje dogmatické stanovisko, které chce v této otázce připouštět jenom jeden určitý výklad bible. Proto budiž řečeno, že volba právě takového názvu má za účel podnítit všechny čtenáře k vážnému přemýšlení.

A tak vydávám tuto knihu v naději, že ještě mnozí v poslední hodině poznají velikou vážnost naší situace. Kéž by se potom rozhodli k tomu, aby pomáhající i oni se dali do práce a spolupůsobili na duchovní výstavbě.

/Číslo v závorkách udávají prameny uvedené v poznámkách./

Rozdělující zed'

Ve stoupající míře lidé tuší nebo poznávají něco z hrozícího nebezpečí, které se dnes vznáší jako Damoklův meč nad každým jednotlivcem, nad každým z nás, a poprvé také nad národy, státy a církvemi celého lidstva. Leč hlubší příčiny, které vedly k tomuto neblahému stavu, jsou většinou lidí skryty.

Není málo lidí, kteří ještě požívají pozemské štěstí a nechtějí být rušeni ve svém úsilí po úspěchu; jako kdysi Damokles i oni přece hodují u bohaté tabule. Proč by se měli starat o onen ostře nabroušený meč, který dal tehdy tyran zavěsit na koňské žíně nad svou hlavou na znamení, jak křehké a pomíjející je všechno pozemské štěstí? Ti na meč nedbají. Kdo koná jen svou práci v zaměstnání a jinak se snaží užívat života, hledí potlačovat příležitostně v něm se ozývající strach. Opusťme proto tyto milióny bezmyšlenkovitých a zdánlivě bezstarostných lidí, které očekává náhlé a strašlivé probuzení, a obraťme se k těm, kteří uvažují a jsou plni starostí.

Nepříjemný pocit, který v našich dnech ovládá nesčetné lidi, sotva někdo popsal tak výstižně jako anglický filosof a spisovatel **Bertrand Russell**: „Hledíme strnule do očí hrozícímu nebezpečí jako králík hadu, aniž bychom věděli, jak bychom mohli odvrátit toto nebezpečí.“ / 1/ Při těchto slovech cítíme bezmocnost člověka proti osudu, na který, jak cítí, nedorostl.

Avšak není tomu nikterak tak, že by velcí a mocní tohoto světa složili snad ruce do klína a v tupé odevzdanosti očekávali blížící se osud. Naopak! Kamkoli pohlédneme, narazíme na přímo horečnou námahu uniknout onomu nebezpečí nebo je nějak zažehnat. Kdybychom se však podívali blíže, pak bychom museli poznat, že všechna opatření na odvrácení nebezpečí nemohou mít vyhlídku na úspěch, protože staví na předpokladech mylného základního duchovního stanoviska. Staví totiž na úsilí po bezpečnosti a moci. Státy se snaží vzájemně se zastrášovat. Církev však, aby se uchránila před vpádem nových poznatků, lpí pevně na oněch duchovních zdích, které budovaly po staletí pomocí církevních učení. Tím se jak státy tak církev ženou vstříc katastrofě, jíž zabránit usilují. V následujícím se omezíme na církev, neboť duchovní selhání křesťanství naší doby velkou měrou přispěje k tomu, aby nesčetným lidem zatarasilo vyhlídku na záchranu.

Duchovní zdi působí jako rozdělující přepážka právě tak bolestně na všechny tím postižené jako zed' z kamene a cementu. To dnes pocítují tak mnozí o budoucnost své církve starostliví křesťané se širokým rozhledem. Vzpomeňme např. na katolického historika **Friedricha Heera**, jehož příspěvek ke knize „Kritika církve“ zaslouží pozornosti. Dal tomuto příspěvku název „Křesťanství bez přitažlivosti“.

Není nutné podávat zde podrobné myšlenky oné přednášky. Musíme číst ji samu, abychom vycítili vřelou lásku, která nutí autora k tomu, aby své církvi a nadto všem křesťanům nezastíral hořké pravdy. Budiž zde uvedeno jen jedno místo z přednášky, které se zdá vhodné, aby uvedlo naše myšlenky k tomu podstatnému:

„Křesťan se neangažuje. A když se angažuje, pak se angažuje 'falešně', 'převráceně': za další výstavbu své 'ohrazené církve'. Naše evropské církve nepochopily, že dnes již skončilo období obrácení na víru a 'konverzi' a že nastalo nové období potkávání, období, v němž se každá církev a každý křesťan musí nekonečně mnoho učit a může učit, když se odváží toho,

aby otevřel svůj vlastní klín v jaderném setkání, v jaderném styku se zcela jinými lidmi a sférami.“ /2/

Proč je právě tento citát tak poučný? Protože se zde pozornému čtenáři stává zřejmým, proč křesťanství ztratilo mnoho ze své dřívější přitažlivosti a ještě dále bude ztrácet. Je to totiž velmi na pováženou a je to nebezpečné, stavět duchovní zdi. Bylo-li v 16. století ještě srozumitelné, když se tehdy v horlivém zápolení církve se svým učením od sebe navzájem ohraničily, je třeba hluboce želet, že dnes v době probuzení národů, ale i tváří v tvář atomovému ohrožení celého lidstva dbají církve úzkostlivě o to, aby i nadále konzervovaly ony zastaralé zdi.

Nyní by se mohlo poukázat na ty snahy, které jak z katolické tak z evangelické strany pracují na pozvolném překonávání duchovního rozštěpení. Budiž vzpomenu jen dvou takových hnutí: „**Una Sancta**“ a **hnutí ekumenického**. Zajisté je třeba uvítat všechny tyto snahy, pokud se dějí ve vzájemné úctě a v poctivém zápase o lepší poznání pravdy.

Leč střízlivému pohledu nemůže zůstat skryta ta skutečnost, že stržení duchovních zdí znamená přece mnohem více než jenom lepší chápání odpůrce, sblížení stanovisek, upuštění od polemiky a tak podobně. Právě sjednocení křesťanských církví nelze nalézt na cestě přivtělení jedné církve k druhé, nýbrž jenom v duchovním překonávání toho, co rozděluje, a to na obou stranách.

Nechť se zde dostane ke slovu ještě jednou Friedrich Heer: „Strach před pokrokem stvoření, strach před dobou, strach před změnami je snad nejdůležitější negativní příznak našeho evropského církevnictví od 16. století.“ /3/ Z tohoto strachu usilují dnes církve po jistotě. Proto, jako již stále během staletí, uzavírají se před všemi duchovními hnutími, v nichž spatřují nebezpečí pro vlastní existenci. Avšak i zde se jednoho dne splní slova: „Kdo chce zachránit svůj život, ztratí jej.“ /Mat. 16, 25/

A v tom spočívá velká odpovědnost za takové jednání: Kdo staví duchovní zdi, zazdívá sobě a tím i druhým cestu k Pravdě. Jistě se nezmýlíme, budeme-li předpokládat, že v naší době se s církví rozcházejí nejen nevěřící a pochybující, nýbrž často i takoví lidé, kterým vadí, že je Kristovo poselství zvěstováno v dogmatickém rouchu. Pociťují **rozpor mezi dogmatem a Pravdou**, narážejí tedy u církve na zeď, která jim překáží, aby mohli duchovně kráčet dále.

Z minulosti bychom se mohli mnohému naučit, jak si správně počínat v přítomnosti, jenom kdybychom byli duchovně bdělí. Vždy, když vyslanec, prorok nebo vůbec někdo shůry zplnomocněný vystoupil ve svém národě, aby probudil spící svědomí, vstoupil mu do cesty kněz jako překážka. Tak se řada proroků a vyslanců stala současně zástupem trpících a pronásledovaných.

Což tomu nebylo vždy tak, že chrámy, synagogy nebo církve si vybuďovaly ke své ochraně zvukotěsné zdi, aby tak žádný zvuk – ať jakkoli naléhavý a vážný – nemohl k nim zvenčí doléhat? Komu se však přece někdy podařilo učinit průlom do takové zdi, byl označen za rušitele míru. Proto musel Sokrates vypít číši jedu. Amos byl knězem Amaziášem vykázán z Betel, z „Domu Božího“. Jeremiášův život byl ohrožen, když měl v Jeruzalémě svou chrámovou řeč. Ježíš sám byl ukřižován. A když Luther ve svém spise „Křesťanské šlechtě německého národa ...“ zaútočil a rozbořil tři zdi, které vybuďovali romanisté, když chtěli křesťany své doby osvobodit z „babylónského zajetí církve“ a ještě v témž roce spálil papežskou bulu, byl klatbou vypuzen z církevního společenství.

Jaký osud by dnes prožil Kristus, kdyby vkročil ještě jednou na tuto zemi, nevyličil snad nikdo úchvatněji než **Dostojevskij** v kapitole „Velký inkvizitor“ ve svém románu „Bratři Karamazové“. Ježíš by vytrpěl uprostřed křesťanstva, jež se mu ve své podstatě odcizilo, podobný osud jako pře dvěma tisíci lety.

Všichni vážní křesťané zajisté velmi dobře cítí nutnost reformy své církve; postrádají v ní nadále působení a vládu Ducha svatého a s touhyplným srdcem jí přejí čistší a lepší podobu. Jaké zaslíbení by proto měla každá církev, kdyby jen její vedoucí představitelé chtěli dbát přátelské nabídky: „Proč by neměla očista vyjít z vedení samého, svěže a radostně, ve volném pohledu k velkému Božství! Vděčně by velké zástupy lidí, jakoby osvobozeny od dosud sice pociťovaného, ale nikdy nepoznaného tlaku, následovaly hlasu, který je vede do světla radostného přesvědčení!“ /4/

Ale ne! Jakmile se Poselství Grálu, z něhož pocházejí tato slova, stalo známým v křesťanských obcích nebo mezi teology, narazilo ihned na prudké odmítnutí. Dnes již dvě křesťanské vyznání, církev luterská a katolická, zaujaly proti Poselství Grálu stanovisko prostřednictvím rozhodujících osobností. Poněvadž byla tato odmítavá stanoviska vydána tiskem a jsou mnohým přístupná, je třeba říci k tomu upřímné a otevřené slovo. Učíňme to tak, že se zeptáme: Proč církve nenacházejí přístup k Poselství Grálu? Odpověď zní: Protože se jim ztratil pravý smysl a obsah Kristova poselství.

Tím získáme pro postup našeho výkladu tyto oddíly:

Cesta k poznání Pravdy

Nedocenění Kristova poselství církvemi

Odmítání Poselství Grálu

Proč církve nenacházejí přístup k tomuto Poselství?

C e s t a k p o z n á n í P r a v d y

Začneme tím, že se zeptáme na pravou cestu k poznání. Hledající člověk, který musí denně zápasit s vnitřními i vnějšími obtížemi svého života, pociťuje jako veliké zaslíbení Kristova slova: „**Setrváte-li v mém Slově, budete mými skutečnými učedníky; poznáte Pravdu a Pravda vás učiní svobodnými.**“ /Jan 8, 31 a 32/ Zde se pro něho objevuje otázka: Co musíme dělat, abychom se stali účastnými této Pravdy? Jak najdeme pravou cestu ke skrytému prameni?

Budeme-li hledat radu v dějinách, poučíme se, že až k onomu místu, kde vyvěrá pramen Pravdy, snaží se lidé proniknout ze zcela různých stran skrze houští světových názorů a náboženství. Jedni zkoumají tradici a snaží se získat správné stanovisko v nepřehledné oblasti tradovaných duchovních směrů. Druzí odcházejí, znaveni a odstrašeni odporným divadlem vzájemně se obžalovávajících a z kacířství se obviňujících hlasů na jevišti náboženských a církevních dějin, odvracejí se od svého duchovního okolí a ptají se svého srdce. Předstupují před fórum rozvahy a doufají v odpověď na poslední námi hýbající otázky, když jako duchovní hledači pokladů chtějí proniknout kupředu nahlédnutím do skrytých oblastí lidského bytí.

Při tomto členění lidí, kteří na rozdílných cestách se snaží v poctivém zápase proniknout až k prameni Pravdy, úmyslně opomíjíme velkou masu těch, kteří jsou převážně poutáni na pozemské a poslední slovo dávají rozumu připoutanému na prostor a čas. V tomto oddíle našich úvah jde pouze o otázku, zda jedna z obou cest, které se v duchovní oblasti cení a zdánlivě i osvědčují, přivede lidi skutečně k vytouženému cíli.

Která cesta je ta pravá? Odpověď musí znít: Žádná z nich nám nedovolí dosáhnout vytouženého cíle, neboť cesta zde jako tam je následkem lidské viny zasypána pískem a kamením. Abychom to učinili zřetelnějším, naskicujeme zde krátce každou z těchto cest; přitom brzy narazíme na překážky.

Rozhlédněme se nejdříve po velkém poli tradice! Jaké bohatství různých podání, bádání a výkladů naskytá se zde užaslému a zmatenému zraku! Jakmile se člověk nespokojí tím, aby prostě přijal náboženské dědictví svých otců, stojí pře otázkou, které chápání bible je to právě: římskokatolické nebo protestantské. To necht' zde postačí jako příklad.

Celé zástupy teologů se na obou stranách již po staletí snaží, aby objasnili slova bible. S velkým důvtipem, s neúnavnou pílí a s poctivou vůlí odvažují se celé generace badatelů stále znovu na ten veliký úkol, přiblížit duchovní obsah bible svým současníkům. A výsledek? Dospělo se sice k částečné shodě, ale v základních otázkách se dnes stejně jako dříve mínění zcela rozcházejí. Stačí, srovnáme-li katolickou věrouku s luterskou nebo reformovanou, abychom to měli potvrzeno. Poněvadž jsou věroučné články tridentského koncilu právě tak jako reformační vyznání ještě dnes platné, musel by tedy každý Evropan nejdříve podrobit srovnávacím zkoumáním tyto tradované věroučné články, aby se teprve potom mohl sám rozhodnout.

Je toto snad cesta k Pravdě? Zajisté nikoliv! Kdo je tak zralý, aby byl schopen mezi množstvím tradicí dochovaných článků víry vybrat vždycky ty správné s jistotou, že se

nemýlí? Již jen ta skutečnost, že se ani odborníci a teologové sami nemohou sjednotit v základních otázkách, dokazuje přece, že přístup k pravému poznání byl během dějin uzavřen. Je tomu tak, jak Kristus o sobě říká: „Já jsem dveře. Kdo vchází mnou, bude spasen, bude bezpečně vcházet a vycházet a najde pastvu.“ /Jan 10,9/ Leč dveře se již nedají otevřít, protože se před nimi uložil písek navátý tisíciletími.

Zůstává ještě ona druhá cesta, proniknout až k prameni Pravdy bádáním vlastního srdce. Tím se dostáváme k humanismu, jenž se oddělil od křesťanství. Poněvadž bible v mnohoznačnosti svých výkladů hledající zklamala, buší plni očekávání na bránu chrámu „rozmyslu“. Pojem „rozmysl“ (nebo „rozvaha“) je přitom třeba chápat jako mnohem obsáhlejší než pouze „rozum“. Dějiny filosofie nás poučují o tom, jak tento pojem prošel různými proměnami, o nichž podrobněji pojednávat není zde nutné. Pojmeme „rozmysl“ nebo „uvážlivost“ míníme schopnost člověka poznávat duchovní hodnoty, obracet se k vyšším cílům a tyto cíle v pozemském uskutečňovat za pomoci rozumu v účelné činnosti.

Nuže, co je výsledkem hledání a tápavého pronikání kupředu v této oblasti? V příznivém případě „přirozené náboženství“, které může vést k uznání Stvořitele, ke skutečnosti lidské svobody a odpovědnosti jakož i naději na další život duše po smrti. Jen nemnozí mohou hlouběji proniknout do tajemství kosmu a zčásti poznat zákony v jejich působení. Mnozí však nemohou nikdy zcela překonat své pochybování o Bohu, o svobodě a o nesmrtnosti ducha.

Zastánci humanistické cesty k prameni Pravdy přitom přehlížejí, že i v lidském srdci je mnoho zasypano, co musí být nejdříve uvolněno, aby hledající člověk mohl opět duchovně dýchat. Jako by temná, zahalující příkrývka ležela na duchu člověka, neboť dlouhým chybným vývojem ztratil schopnost spatřovat ještě světlo Pravdy nezkalené. Nebo je snad lidské srdce prosté omylů, je snad čisté a neposkvřené? Jaký balast se zde musí vyklidit, aby byl odkryt výhled na vyšší věci! Tak i zde narážíme na překážky a potíže, které nám brání kráčet dále.

Kdo se neuzavírá těmto důvodům, stojí nyní před palčivou otázkou: Když se obě cesty jeví jako již neschůdné, aby nám dovolily nalézt pramen Pravdy, není potom všechno hledání a bádání marné? Odpověď může znít jenom: Ano! Je to marné, dokud je bádající člověk odkázán na to, co s duchovních tradic přijal prostřednictvím dějin nebo co dříme v hlubinách jeho duše.

Jestliže se však vzhledem k takové beznaději rozhodl Stvořitel k tomu, že tázajícím se a hledajícím mezi lidmi ještě jednou daruje Slovo Pravdy, které je může vyvést ze všech omylů, potom se obraz změní.

Slyšet takové Slovo, chápat je, poznávat je jako Pravdu, je ovšem tak dlouho lidem znemožněno, dokud jsou toho mínění, že studiem bible již správně pochopili Slovo Boží.

Boží Slovo nelze „studovat“; pokud jde o bibli, můžeme studovat jenom biblické jazyky, dále historický vznik bible, její vztahy k duchovnímu okolí, nejvýše ještě kategorii myšlení a náboženské představy proroků a apoštolů. Živé Slovo chce býti chápáno duchovně. Nelze se mu učit na vysokých školách nebo universitách, v teologických přednáškách nebo seminářích. Dokud se toto jasně nepozná, budeme stále **zaměňovat Boží Slovo s církevním vyznáváním tohoto Slova**. A přece je mezi nimi tak propastný rozdíl!

Hlas věčné Pravdy mohou uslyšet jenom takoví lidé, kteří nemusí vléci s sebou žádnou duchovní přítěž, nebo kteří takovou zbytečnou přítěž dříve odhodili. To však není tak snadné, neboť to předpokládá něco, co jenom velice málo lidí na této zemi dnes ještě má: **pravou pokoru**.

Když pisatel těchto řádků musel v **době panství nacionálního socialismu** vytrpět politickou samovazbu, byl z vrchovaté hojnosti práce pojednou uveden do ticha a samoty. V oněch týdnech **četl bibli jinýma očima**, nikoliv jako studiem se zabývající teolog u psacího stolu jako dosud, nýbrž tentokrát v ohni nouze, protiventství, utrpení, duševního otřesu a také v ohni oprávněné nejistoty o tak mnohém způsobu jednání, jímž se provinil v létech boje jako představitel církevního úřadu.

Kdy se naučíme číst bibli novými očima, tzn. očima ducha?

„Neobrátíte-li se a nebudete-li jako děti, jistě nevejdete do království nebeského.“ /Mat. 18, 3/
Rozumíme ještě vůbec tomuto Kristovu výroku? Děti nejsou ničím zatíženy, jsou bezstarostné, netíží je staré tradice a podání. Radostně berou, když jim chce někdo něco darovat. Jsou prosté jakéhokoliv předsudku a proto jsou otevřeny všemu novému.

Jak zatěžko připadá však dospělým vybojovat si znovu tuto dětskou prostotu. Jde o to, abychom jednou konečně zapomněli na všechnu tu zbytečnou přítěž naučeného, abychom se vnitřně uprázdnil, aby se nám tak mohlo dostat veliké milosti Božího Slova. Jsme k tomu připraveni? Bez pokory nelze kráčet cestou k pravému poznání.

Nedocnění Kristova poselství

Do jaké míry křesťanské církve a společnosti správně pochopily Kristovo poselství? Tato otázka má proto tak zásadní význam, že chybné chápání Kristova poselství již předem znemožňuje zkoumajícímu pozorovateli, aby správným způsobem ocenil Poselství Grálu.

Je na místě, abychom nejdříve kriticky posoudili duchovní stanovisko obou křesťanských vyznání, přičemž se omezíme na to, že se zaměříme na podstatné jádro věci. Otázka na obsah Kristova poselství povede nás pak dále k tomu, jak je toto poselství církvemi v základě nedocněno. Na konec budou následovat některé příklady svědectví apoštolů, v jaké míře je toto svědectví v souhlase s Kristovým poselstvím.

Duchovní stanovisko církví

V obou církvích se setkáváme s pochybeným hodnocením Kristova poselství, které vede k neblahým důsledkům a mnohé posouvá do nesprávného světla, protože následkem nedostatku správného sebeoceňování se to posuzuje z povýšeného hlediska. V katolicismu je to neomylné papežství, které si dnes činí nárok na místě Krista s konečnou platností rozhodovat v otázkách víry a mravouky. V protestantismu je naproti tomu bibli přiznáváno takové místo, které ji propůjčuje nimbus neomylné instance.

Katolická církev rozumí dogmatem něco závazného: „Co Kristova církev věřícím předpisuje k věření prostřednictvím svého učitelského úřadu, opírajíc se o bibli a tradici, označujeme jako dogma.“ /5/ Katolický křesťan je proto vázán autoritativními učitelskými rozhodnutími koncilů a papežů, nechce-li se vydávat do nebezpečí, že se svým odporem sám vyloučí z jednoty víry. **Dogmatický vývoj v této církvi vyvrcholil posléze na vatikánském koncilu, který 18. července 1870 vyhlásil papežovu neomylnost.** Definice papežovy plné moci v oblasti učení zní takto:

„Mluví-li římský biskup ex cathedra, tj. když ve svém úřadě jako pastýř a učitel všech křesťanů právoplatně rozhoduje z moci svého nejvyššího apoštolského úřadu, že se celá církev má řídit poučkou o víře nebo o mravech, pak má na základě Božího přispění, které je mu zaslíbeno ve svatém Petrovi, onu **neomylnost**, kterou má být podle vůle božského Spasitele obdařena jeho církev v konečném rozhodování o víře a mravech. Proto jsou taková konečná rozhodnutí římského biskupa sama ze sebe, nikoliv na základě souhlasu církve, nezměnitelná.“ /6/

Papežova plná moc vyhlášovat neomylné učení je touto definicí velmi omezena. Především je omezena na věrouku a mravouku, nevztahuje se tedy na obor vědění v dějepisných, vědeckých nebo podobných otázkách. Dále se musí jednat o rozhodnutí učiněná v rámci jeho učitelského úřadu. Jako soukromník může papež i v náboženských věcech rozhodovat mylně, třeba pro nedostatečné teologické vzdělání. Jakmile však mluví jako nástupce Petrův „ex cathedra“ tedy „ve svém úřadě jako pastýř a učitel všech křesťanů“, potom není schopen omylu. Při každém rozhodnutí z moci učitelského úřadu nejedná za třetí o prozatímní

rozhodnutí, ani o pokyny, které mají jen místně omezenou platnost v určitých oblastech církve, nýbrž o něco definitivního, co je závazné pro všechny věřící v celé katolické církvi. A konečně: žádný papež nesmí vyhlášovat nové učení, které by přesahovalo to, co je obsaženo v bibli a v apoštolské tradici, nebo co by se od toho odchylovalo.

Tím jsme se zmínili o nejdůležitějších hranicích pro papežskou neomylnost. Kdyby si snad někdo myslel, že při takovém omezení není již Pravda ohrožena, pak je to nesmírný omyl duchovní lenosti. Mezi projevy mnohých arcibiskupů a biskupů, kteří na vatikánském koncilu pozvedli varovně svůj hlas proti novému dogmatu, vyniká řeč jednoho teologa. Ještě dnes je ořřesné číst, jaké jasné důvody proti onomu dogmatu vyslovil srbský biskup Josef Georg Strossmayer, aniž většina koncilních otců byla ochotna slyšet tento hlas.

Shrňme několika slovy myšlenkový postup jeho řeči:

Biskup dochází po důkladném studiu bible a dějin k jasnému výsledku, že ani apoštolové nepocitřovali tím méně uctřivali jednoho z nich jako papeže, a že ani dějiny církve v prvních čtyřech stoletřích neposkytují oporu pro papežství.

Ono slavné místo v Matouřově evangeliu, kde Kristus řiká slova: „Ty jsi Petr – Skála, a na té skále vystavím svou církve“ /16, 18/, vykládali všichni biskupové a církvevní učitelé prvnřích staletř (Kyrillos, Hilarius, Chrysostomos, Ambrosius, Augustinu aj.) tak, že skálou nesoucí církve rozumějí nikoliv osobu Petrovu, nýbrž jeho neotřesitelnou víru v Krista jako „Syna Božřho“. /Mat. 16, 16/

Jakými jímavými slovy končí biskup svou památnou řeč, kterou můžeme chápat jako poslední výzvu svědomř, výzvu určenou autoritě, která v zárodku dusř každé upřřimné úsilř po Pravdě! V českém překladu z latiny znějí:

„Vrať me se k učení apořtolů, poněvadž bez jejich učení máme jen omyly, tmu a mylná podání! Ach, mluvili by tito apořtolové – kdyby povstali z hrobů – něco jiného, než co vám já řikám? Co byste jim odpověděli, kdyby vám svými spisy dokazovali, že jste se odchřlili od evangelia Syna Božřho, které oni zvěřtovali a zpečetili svou krvř? Oповážili byste se pak skutečně odpovědět jim: Dáváme přednost věroučným poučkám našich papežů před vařím učenřm...? Ne, ne a tisíckrát ne! Ledaže byste měli uři ucpány, takže byste nechřteli slyšet, a své oči oslepeny, protože nechcete vidět, anebo kdyby byl váš duch otupen, že byste nemohli nic uznat ...

Proto zadržte – zadržte, ctřihodní bratrř! Zastavte se na neblahé řikmé dráze, po níž jste řli! Zachraňte církve před ztroskotánřm, jřmž je ohrožena! Ptejte se j e d i n ě a výlučně Přisma svatého na to, v co máme věřit a co máme vyznávat! Domluvil jsem. Bůh mi pomáhej!“

Tato napominájřcí, ano zapřisahájřcí slova bezděčně připominájř vyznání jiného muže, který se kdysi před císařem a říšř musel zodpovřdat ze své víry. Leč muži, v jejichž moci tehdy bylo, aby jeřtě jednou otořili kormidlem lodi plujřcí chybným směrem, nebyli ani v roce 1521 ani 1870 skutečně ochotni a připraveni hájit Pravdu.

A nyní ty zhoubné následky: Vřechna rozhodnutí katolické církve ve věcech víry, která byla učiněna během staletř na rozličných koncilech, dostala katedrálním rozhodnutřm ve prospěch papežské neomylnosti dodatečně pečeť neodvolatelného usnesení, proti němuž nelze nic namřtat. Pro vřechny doby byla tato rozhodnutí katolické církve slavnostně potvrzena jako

božská pravda. /8/ **Svědomy katolických křesťanů bylo tak připoutáno na všechna ta dogmata a bylo oloupeno o duchovní svobodu. Musejí být poslušni autority své církve a vzdát se vlastního úsudku jakož i samostatného rozhodnutí.**

Tím se však otvírá nepřeklenutelná propast mezi touto církví a Kristovým poselstvím. Kristus přece vyžadoval pravý opak toho, co episkopát ukládá katolickým věřícím, totiž **nikoliv slepou víru a poslušnost, nýbrž živost ducha**, jak jasně dosvědčují mnohá jeho slova v Novém zákoně:

Ve svém Kázání na hoře se Ježíš jasně a ostře distancuje od každé tradice: „Slyšeli jste, že bylo řečeno předkům.“ – Jsa zplnomocněn staví proti tradici Boží příkaz: „Ale já pravím vám ...“ /Mat. 5, 21 a 22; 5, 27 a 28; 5, 43 a 44/

Každá tradice, na niž je třeba pohlížet jako na duchovní dědictví mnohých generací, projevuje se jako moc, jejíž síla je taková, že dokáže zlomit každý lidský odpor, jestliže proti ní nevystoupí vyšší duchovní moc. Právě to se však stalo tehdy, když Kristus zrušil zákonické ustanovení. A velkého duchovního popudu bylo přece třeba k tomu, aby se učedníci, ten malý hlouček, mohli rozhodnout následovat proroka z Nazaretu a spolu s ním „plouti proti proudu“. Něco takového nejde bez vlastního rozhodnutí a přesvědčení.

Je to dnes snad jiné? Břímě více než tisícileté tradice tiskne k zemi každého vzhůru usilujícího ducha, není-li posilován a udržován Boží silou. Pokud můžeme nazpět sledovat dějiny, je mezi Pravdou a tradicí vzájemný boj. Praví-li Kristus: „Běda vám, znalci zákona, že jste si vzali klíč poznání; sami jste nevešli, a těm, kteří vcházejí, jste zabránili.“ /Luk. 11, 52/ je to tedy hořká, bolestná poučka, již ani dnes se nesmíme uzavírat.

Ježíš odpověděl jasně i na otázku, jak můžeme poznat Pravdu jeho Slova. Tato odpověď neukazuje ani na kněze, ani na svátost. K poznání Pravdy není zapotřebí žádné osoby jako prostředníka mezi Bohem a lidmi. Je jenom jedna cesta k nalezení Pravdy, cesta, na níž lze dosáhnout jistoty, totiž cesta jeho následování: „Mé učení není ze mne, ale z toho, který mě poslal. Bude-li kdo chtít činit jeho vůli, rozezná to učení, je-li z Boha, či mluvím-li sám ze sebe.“ /Jan 7, 16 a 17/

Tím Ježíš míní, že **k poznání Pravdy nestačí připojit se k některému náboženství nebo církvi**. Právě tak nedostačující je následovat významnou osobnost tím, že se jí prostě svěříme, že jí důvěřujeme. **K poznání Pravdy je mnohem více bezpodmínečně nutné vlastní prožití**; toho se však dostane jenom tomu, kdo usiluje plnit Boží vůli ve stálém duchovním vyrovnávání se se svým okolím.

Obraťme se nyní k protestantismu. Osvobozující čin **Martina Luthera** v dějinně rozhodujících létech reformace mezi rokem 1517 a 1521 je nejvýznamnější duchovní událostí od konce apoštolského věku až k počátku 20. století. Daroval nám obnovení ve smyslu původního křesťanství, tj. rozhodné obrácení se k evangeliu. Luther učinil přesně totéž, co onen statečný katolický biskup tak naléhavě kladl na srdce na vatikánském koncilu o papežské neomylnosti se radícím a diskutujícími teologům: „Hledejme poznání opřené o Písmo svaté a použijme své uvážlivosti; nechť apoštolové a proroci jsou našimi jedinými neomylnými mistry, když jde o otázku všech otázek: Co musím činit, abych byl spasen?“ /9/

Za lipské disputace s katolickým teologem **Eckem** přiznal se Luther k bibli jako k jedinému rozhodujícímu pramenu pro naši víru a tím popřel autoritu papeže a koncilů. Na říšském sněmu ve Wormsu obhajoval poznání získané v horlivém zápase. Tak vybojoval reformátor křesťanům duchovní svobodu, o niž až dosud marně usilovali uvnitř církve za velikých obětí; vzpomeňme jenom **Petra Valda, Viclefa, Husa a Savonaroly**. Tři zdi romanistů nyní padly:

1. Duchovní moc stojí nad světskou
2. Jenom papež má právo vykládat Písmo
3. Jemu jedinému patří také právo svolávat koncil, pře jehož rozhodnutími se všichni musí sklonit.

Není nutno oceňovat zde všechny další Lutherovy zásluhy, protože se to již stalo v bohaté míře jinde. Mnohem vzácněji však čteme nebo slyšíme z protestantské strany něco o hranicích, které byly vymezeny i tomuto muži. Reformace nám nejen přinesla velký duchovní užitek, ale také nás něco stála. **Adolf von Harnack** to byl, kdo na to obzvlášť důrazně poukázal.

Důležité zdá se být zde toto: **Luther musel formulovat své učení v ostrém protikladu ke katolicismu; to je nebezpečné a pro Pravdu jíž chtělo přece sloužit, na pováženou.** /10/ Tím se totiž ocitl – zde Harnackova kritika potřebuje doplnění – v nechtěném rozporu s Kristovým poselstvím. Abychom se hned zmínili o jádru věci, budiž již nyní řečeno: Lutherovo učení o ospravedlnění hříšníka jedině vírou (sola fide) je grandiozně jednostranné, nekryje se však nikterak s pavlovským učením a chová v sobě i jistá nebezpečí. O tom bude promluveno ještě později v tomto oddíle.

Jiné bolavé místo je Lutherovo stanovisko k bibli. Harnack právem říká: „Na vrcholných bodech svého života byl prost jakéhokoliv zotročení literou. – Ale stůl neuklidil. V případech, kde j e m u bylo písmenko důležitější, vyžadoval přece podrobení se tomu, co 'stojí psáno'.“ /11/ Vzpomeňme jenom na marburský náboženský rozhovor o Večeři Páně. **Zwingli** byl tehdy ochoten podat Lutherovi bratrsky ruku přes různost výkladů; Luther naproti tomu bratrskou ruku odmítl, takže nemohlo nastat sjednocení obou protestantských vyznání.

Je zajisté srozumitelné a pochopitelné, že se reformátor v mocném boji, který tehdy musel podstoupit proti papeži a koncilu, snažil stále vědoměji a jednostranněji postavit se na základ slov napsaných v bibli. Jak známo brzy přistoupil k tomu pro něho ještě jiný duchovní boj, totiž proti „blouznivcům“, kteří šli po vlastních cestách, částečně nebezpečných, např. novokřtěnci a mennonité. Kde se v tomto víru různých, často protichůdných mínění měla nalézt Pravda? Luther popíral neomylnost koncilů a papeže. Nechtěl-li utrpět ztroskotání v bouři uvolněných sil, musel i on umět se uchýlit na bezpečnou skálu. Tou byla pro něho bible, napsané Slovo, apoštolové a proroci jako „jediní neomylní Mistři“.

Tak je nutno si vysvětlit, proč mohlo učení o slovní inspiraci biblických spisů Duchem svatým najít vstup do protestantských církví a dlouho neblaze ovlivňovat a brzdit další duchovní vývoj. I když je učení o slovní inspiraci (o doslovném vnuknutí) v prostoru protestantismu již dlouho překonáno, přesto jedna věc žel zůstala, a to víra, že apoštolské svědectví j e s t e j n ě c e n ě jako poselství Syna Božího samého, jak je můžeme nalézt v evangeliích. Toto stejné hodnocení přináší však s sebou velkou škodu a snadno lze podlehnout nebezpečí spočívající v tom, že se Ježíšova slova vykládají ve smyslu apoštolských dopisů. Tak např. často se Pavlovy myšlenky jako výklad vnášejí do Ježíšova evangelia a **odnes se zaměňuje Kristovo poselství s vyznáváním tohoto poselství.**

Kdy dospějeme k jasnému poznání, že Kristova slova mají jedinečný význam, daleko převyšující všechno, co dalšího je ještě v bibli? Připusťme, že některá z těchto slov ztratila ústním podáním něco ze své čisté, pravé záře, dříve než byla písemně zaznamenána. Avšak z celého obsahu evangelií lze ještě dnes jasně poznat původní Kristovo poselství. A tohoto poselství je nutné použít jako měřítko a zkušebního kamene i na svědectví apoštolů. Co tedy z Pravdy a – ve skrovnější míře – jaké omyly obsahují novozákonní dopisy, to poznáváme z Kristova poselství. Nechtějme však obráceně vykládat Kristova slova ve smyslu mnohých apoštolských slov.

Jenom když dbáme tohoto rozdílu a uznáváme, že Slovo Syna Božího je bezpodmínečně nutné cenit výše než slova apoštolů, jsme chráněni před tím, abychom přiznali bibli a její pro nás nejdůležitější části, Novému zákonu, pořadí poslední o naší víře rozhodující instance. Ani proroci ani apoštolové nejsou neomylní, nýbrž jedině Kristus, jenž k nám přišel z Lásky Boží, aby nám přinesl čistou, nezkalenou Pravdu. Avšak u několika Ježíšových slov, která nebyla správně předána a která harmonicky nezapadají do Kristova poselství jako celku, provádí nutnou opravu a správný výklad Duch Pravdy, který k nám mluví v celém Kristově poselství.

Uznáváme zajisté: Lutherova reformace, i když jí máme za co děkovat, potřebuje nového promyšlení, přetvoření a dokončení. **Co učili Luther, Zwingli nebo Kalvín, je jenom vyznávání Krista a jeho evangelia, nekryje se však s tímto evangeliem samým.** Záleží na tom, abychom všechna lidská ustanovení považovali vždy za lidská a našli tak cestu k Pravdě.

Kristovo poselství

Pozemský poutník se podobá cestovateli, který v noci zabloudil v horách a směřuje k propasti. Jestliže ho včas nezastihne nějaké varování, které by ho přimělo k obrácení, přijde na srážné, nebezpečné cestě, bude-li kráčet dále jednou okamžik, kdy musí následovat pád do hrůzyplné hlubiny. Potom je s konečnou platností pozdě, pomoc není již možná.

Tento obraz necht' slouží k tomu, aby nám ukázal duchovní situaci člověka po pádu do hříchu. Ježíšova podobenství o zbloudilé ovci a marnotratném synu zřetelně označují naše zoufalé postavení, současně však i lásku dobrého pastýře, který učiní všechno, aby nás uchránil před konečným pádem. Proto opustil nebeskou vznešenost a sestoupil na pochmurnou zemi, aby dostihl ztracené a beznadějně na jejich zmatených stezkách a bludných cestách, aby tak mohlo dojít k setkání. Potom následuje oslovení, volání k rozmyšlení, k obratu, a tímto voláním i pozvání k následování.

Každého zastihne volání zvláštním způsobem, jinak než jeho bližního. Není vtíravé, ale je tiché a určité. Musíme se ztišit a být bdělí, abychom je mohli uslyšet. Také se mnozí cítí ve svém nejhlubším nitru zraněni a napadeni, takže se proti tomuto hlasu Kristova poselství staví na odpor hněvivě nebo zklamaně, protože hlas se vždy dotkne nejbolavějšího místa v lidském srdci.

Tak je bohatý mladík vyzván, aby prodal svůj majetek a rozdal chudým, nikoliv snad proto, že by bohatství samo o sobě oddělovalo člověka od Boha, ale protože srdce právě tohoto mladého muže je poutáno majetkem. – Když jednoho dne, v těžkých starostech, jak se bude všechno vyvíjet dále, vyhledá Ježíše vlastní matka s jeho bratry, aby varovali toho, komu již

příliš nerozumějí, tu provede Pán ostrý řez, jímž se oddělí od svých příbuzných. Kdo se neumí zbavit toho, dávat přednost rodinným poutům, nemůže být jeho učedníkem. – Farizeové a zákoníci na Kristu ztroskotají, neboť trvají na tradičních ustanoveních předků. – Jidáš nedokáže zanechat svých mylných mesiánských očekávání a stane se proto zrádcem. – Kněz a levita jdou kolem bezmocného, zraněného, od lupičů oloupeného krajana a souvěrce, hnáni k této nevšímavosti strachem a starostí o svůj život, zatímco Samaritán, jímž pravověrní Židé pohrdali, prokáže se jako člověk ochotný pomáhat. –

Bohatý muž nedbá Lazara, ubožáka ležícího u vrat jeho paláce. Sytí jen vlastní já pozemskými životními radostmi. –

Samaritánka se však poleká vlivem Ježíšových slov a probudí se ze zlého senu svého sexuálního zapletení. –

I učedníci musejí často vyslechnout z úst svého Mistra drsné slovo, tak např. když si v Samaří přejí násilím zničit Ježíšovy protivníky. **Každý fanatismus staví ihned neviditelnou přehradu, která nás oddělí od říše Lásky a Pravdy.**

Tak bychom mohli pokračovat; stačí však, učiníme-li jasným jedno: Co znamená spása v Ježíšově smyslu? Neznamená nic jiného než vnitřní oddělení se ode všeho, co nás váže, poutá a tím zdržuje od cesty vedoucí do naší věčné vlasti.

Slovo „oddělení se“ je zde míněno v duchovním smyslu. Kdo snad hledá samotu, kdo tedy prchá před světem a potom se již věnuje pozorování, ten se minul se smyslem života. Nejde zde o únik před světem, nýbrž o to, že dary nám svěřené věnujeme službě Božímu stvoření a tak se v tomto světě osvědčujeme.

K tomu je však nutné osvobození se ode všeho, co nám brání v duchovním vzestupu. Každé ulpívání na něčem pozemském, sklon, jenž se ukáže silnější než láska k Bohu a k bližním, strhává nás zpět od úkolu nám daného. Pod slovem „pozemský“ nesmíme přitom rozumět jenom smyslné radosti a požitky, ale někdy také vysoké a ušlechtilé hodnoty, jako např. rodinu, přátelství, umění, vědu, vlast. Tyto hodnoty jsou Božími dary, neboť umělecké nadání, úsilí po objevování, lásku k příteli nebo k vlasti dal přece Stvořitel lidem takřka jako „věno“ v duchovním smyslu na cestu životem. Stávají se však překážejícím břemenem v tom okamžiku, jakmile zaujmou v našem životě nejvyšší místo. Kdo kvůli přátelství je ochoten dopustit se křivé přísahy, prohřešuje se na duchu pravého přátelství a tím na Božím daru, neboť vnitřní osvobození nastává poznáním vyšších absolutních vztahů, které určují celý náš život a dávají mu směr. Záleží tedy na tom, abychom posuzovali všechny duchovní a pozemské hodnoty jako lano, z jehož správného používání musíme skládat účty.

Jak můžeme však duchovně překonat nějaký sklon? Právě k tomu ukazuje nám Kristovo poselství schůdnou cestu! Nejde to bez změny smýšlení, bez znovuzrození z Ducha Božího. Člověk, který vnitřně pochopil Slovo Pravdy, může se osvobodit ode všeho, co chce jeho duši stáhnout dolů do víru zničení. Dostane však také pravé nazírání na pořadí hodnot a je chráněn před tím, aby se mu umění a věda, přátelství a vlast staly pokušením nebo léčkou, neboť je stále pamětliv toho, co je tak vystižně řečeno v Jakubově listě: „Každé dobré dání a každý dokonalý dar sestupuje shora, od Otce Světla ...“ /1, 17/

Kdo však jedná proti Kristovým napomenutím, kdo neposlouchá jeho volání, ten na Něm ztroskotá, jak to sám Kristus říká slovy: „Kámen, který stavitelé zavrhli, stal se kamene, úhelným. – Kdo na ten kámen padne, roztříští se, a na koho on padne, rozdrťí jej.“ /Mat. 21, 42 a 44/

Slova „roztržít“ a „rozdrtit“ vyjadřují úděl ztracených. Kdo v domě Páně nemůže být již použit jako „živý kámen“ /1.Petr. 2, 5/, nemá již právo na život ve stvoření, jeho duchovní já bude zničeno. Tím vytrpí, jak se tomu říká ve Zjevení, „druhou smrt“ /20, 14; 21, 8/. Jména těchto ztracených budou vymazána z „knihy života“ /20, 15/.

To je, alespoň v hlavních rysech, obsah Kristova poselství. Každé od Boha přicházející poselství je prosté a jednoduché. Každý, kdo je duchovně bdělý a chce slyšet, může je snadno pochopit.

Nedocenění Kristova poselství

Co však udělali lidé z tohoto prostého poselství? Přeformovali je do komplikovaného teologického systému. Nyní je žel velký počet těchto systémů, mezi nimiž byly po staletí prudké vzájemné rozepře a ještě i dnes se od sebe ostře oddělují. V rámci našich pozorování není nutné se zmiňovat o bližších podrobnostech. Chceme jen krátce poukázat na společnou závažnou charakteristiku.

Teologové podceňují evangelium, jestliže učí, že spása člověka je závislá na jeho stanovisku k dějinné osobnosti a k určitým „skutečnostem spásy“, které pro nás tato osoba vymohla. To je neblahý omyl. Náš osud nikdy nezávisí na skutečnostech, jež člověku, který tomu věří, přisuzují spásu, nýbrž jedině na tom, **zda věčné Slovo**, které se při velkém obratu dob stalo tělem v Ježíši Kristu /Jan 1, 14/, **poznáme jako Bohem darovanou Pravdu a utváříme podle něho svůj život.**

Poselství Kristem přinesené je pro zbloudilé lidi nutné, tak životně nutné jako vzduch k dýchání, voda k pití a denní chléb k výživě. Je pro nás „chlebem života“ /Jan 6, 48/. Proto nám Kristus potvrdil Pravdu svého života, potvrdil, jak je nutné jeho poselství k záchraně z omylu, z bídy, viny a ze vzdálení se Bohu, stvrdil to ve dvojím směru:

1. svou smrtí na kříži.

Existují jasná Ježíšova slova, která jednoznačně odporují církevnímu učení o výkupné oběti. Např. **v podobenství o zlých vinařích dává Kristus po zpětném pohledu na dějiny utrpení proroků promluvit Bohu Otci takto: „Co mám dělat? Pošlu svého milovaného syna, snad se před ním zastydí.“ /Luk. 20, 13 = Mat. 21, 37 = Mar. 12, 6/** Tento Ježíšův výrok, o němž je shodná zpráva v prvních třech evangeliích, je jistě pravý. **Kdo jej promyslí, musí dojít k odmítnutí teorie o výkupné smrti.** Ježíš nevzal na sebe smrt na kříži proto, aby zahladil naše hříchy, nýbrž aby svědčil až do poslední kapky krve o svém Slově jako o nezvratné Pravdě.

2. Kristus po svém zmrtvýchvstání v týdnech mezi velikonoce a vstoupením na nebesa zřetelně vysvětloval učedníkům ještě jednou pravý smysl svého poselství /Mat. 28, 20; Mar. 16, 15-18; Luk. 24, 32 a 45/ a tím v jejich srdcích přemohl pochyby o jeho poslání.

Souhrnně můžeme říci: Mezi prostým, jasným poselstvím Kristovým, které volá každého člověka k duchovní bdělosti a k rozhodnutí, a dnešními církevními učenými a vyznáními zeje nadále hluboký rozpor. Konfese by měly konečně poznat tento rozpor. Rozhodný obrat k pravému, původnímu Kristovu poselství může jim ještě otevřít duchovní budoucnost.

Svědectví apoštolů

Na závěr budiž ještě promluveno o apoštolech. I když bereme v úvahu, že každý z nich je samostatná osobnost s vlastním vzděláním, s vlastním myšlenkovým světem a proto i s vlastní řečí, přesto mnohohlasá píseň jejich důkladného svědectví o Kristově poselství se podobá nádhernému chorálu, jehož harmonie a krása působí hlubokým dojmem na každého, kdo je pro to vnímavý. Těch několik málo míst však, které se v tomto chorálu uplatňují jako tichá disharmonie, neruší nikterak celkový dojem.

V každém chorálu je určitá melodie dominující. Tak je i v apoštolském zvěstování jednotný základní tón, který všim zaznívá. Chceme-li to vyjádřit v jiném obraze, můžeme říci: Porovnáváme-li různé novozákonní knihy, objevujeme jakoby zářící zlatou nit, která se táhne všemi stránkami, a my se pokusíme učinit ji viditelnou. Při tom se omezíme na čtyři postavy: Jana, Pavla, Jakuba a spisovatele Zjevení.

- Jan -

Každý, kdo zná Nový zákon, ví o zvláštním rázu čtvrtého evangelia oproti prvním třem pokud jde o řeč, o pojmy a o jinou kompozici událostí v Ježíšově životě. Nám se zde nejedná o tyto rozdíly, právě tak ne o problém, zda Janovy pojmy mají původ více ve světě judaismu nebo helénismu. Důležité pro postup našeho výkladu je spíše otázka: Jakým způsobem mluví apoštol ke svým současníkům o Ježíši jako o Spasiteli?

Uprostřed jeho svědectví stojí bezpochyby jedno slovo, a to slovo „Pravda“. Pravda není však pro Jana intelektuálním pojmem ve filosofickém smyslu. Pravdou rozumí Slovo ztělesněné v Kristu. „Setrváte-li v mém slově, budete mými skutečnými učedníky; poznáte Pravdu a Pravda vás učiní svobodnými.“ /8, 31 a 32/ Pojem „Pravda“ nejzřetelněji vystihuje druh spásitelského díla Kristova. Jak se tato spása uskutečňuje, stává se nám zde jasným a naprosto srozumitelným, totiž nikoliv na cestě označené výrazem „ratio“, tedy rozumovým poznáváním stejně tak ne slepou vírou ve „spásné činy“, které před bádajícího ducha staví neřešitelné hádanky, nýbrž jedině duchovním poznáním, jež si vnitřně osvojí Boží Slovo. „Já jsem se k tomu narodil a k tomu jsem přišel na svět, abych vydal svědectví Pravdě. Každý, kdo je z Pravdy, slyší můj hlas.“ /18, 37/ Právě tato slova jedinečným způsobem vyjadřují smysl a účel Kristova příchodu na zemi.

Řekli jsme si dříve: Spásu najdeme jenom na cestě poznání a splnění vyššího věčného vztahu, jen když se zbavíme všeho, co nás od toho zdržuje a co nám proto překáží při duchovním vzestupu. Tak tomu rozumí i Jan, když Kristus zvěstuje: „Kdo zachovává mé slovo, neužije smrti na věky.“ /8, 51/

- Pavel -

Jediný teolog mezi Ježíšovými učedníky, který vyšel ze školy farizeů, mluví zcela jinou řečí. Popisuje cestu spásy pod pojmem „ospravedlnění“. Zde je vhodné vzpomenout ještě jednou Luthera. Již jsme poznamenali, že reformátor znovu navázal na Pavlovo zvěstování, avšak jednostranně. Lutherská teologie se nikterak nekryje s učením apoštola, nýbrž znamená zúžení, které se muselo trvale nepříznivě projevat na protestantských církvích.

Luther učil o ospravedlnění z milosti pouhou vírou /Ř. 3/. Celé jeho teologii lze porozumět jenom z tohoto základního výroku. Činy lásky jsou pro něho samozřejmým důsledkem tohoto ospravedlnění, avšak nesmí se na ně hledět jako na podklad a předpoklad tohoto ospravedlnění.

Víra a činy patří pro Luthera nerozlučně dohromady. Tak jako oheň musí pálit a svítit, stejně tak je tomu i s vírou; je-li živá a pravá, pak to víru nutí k činům lásky. Zde shledáváme reformátora v duchovním společenství s apoštolem: „V Kristu Ježíši platí... víra, která je činná láskou.“ /Gal. 5, 6/ Jenom nesmíme podle Lutherova mínění z našich činů odvozovat nějaká práva u Boha. Aby předešel tomuto nebezpečí, mluvil Luther často proti činům a pro víru. Z toho později vyrostlo mnoho nedorozumění.

Ptáme-li se totiž dále, jak působilo lutherské kázání na masu církevního lidu, musíme dát za pravdu Harnackovi: „Obyčejný člověk docela rád slyšel, že 'dobré skutky' nejsou nutné, že jsou dokonce pro duši škodlivé. Luther není odpovědný za toto pohodlné nesprávné chápání, které se k tomu připojilo; avšak od začátku musely v německých reformačních církvích zaznívat žaloby na mravní neukázněnost a nedostatek vážnosti v posvěcování. Slova: „Milujete-li mne, zachovávejte má přikázání“ ustoupila neprávem zpět. Teprve pietismus uznal opět jejich ústřední význam. /12/

Neměli bychom se cítit dobře u tohoto dějinného duchovního vývoje uvnitř protestantismu. Což nemusíme i zde myslet na slova: „Poznáte je po jejich ovoci...“? /Mat. 7, 16/ Považujeme proto za svou povinnost jít ve své kritice dále než Harnack. Luther jednostranně vyňal ústřední myšlenku z apoštolova učení, zatím co jiné hledisko ponechává příliš nepovšimnuto.

Kdo čte Pavlovy listy bez předsudků, aniž by se dal ovlivňovat Lutherem, měl by poznat, že apoštol zvěstuje nikoliv pouze ospravedlnění vírou, ale i ospravedlnění skrze činy. /13/ Učení o ospravedlnění vírou nalézáme zvláště v jeho dopisech Římanům /3, 28/ a Galatským /2, 16/.

Ospravedlnění skrze činy lásky je jasně dosvědčeno na jiných místech jeho listů, např. 2.Kor. 5, 10: „Neboť my všichni se musíme objevit před soudnou stolicí Kristovou, aby každý sklídl odplatu za to, co činil v těle, k čemu pracoval, ať to bylo dobré či špatné.“ To zcela odpovídá Kristovu poselství /Mat. 25/. Nebo v listě Římanům: „Pročpak ty odsuzuješ svého bratra? Proč pohrdáš svým bratrem? Všichni se postavíme před soudnou stolicí Boží. – Tak každý z nás bude za sebe odpověden Bohu.“ /14, 10 a 12/ V listě Filipským stojí obojí vedle sebe tvrdě, nevyrovnaně, ano dokonce protikladně: vážný zápas člověka o svou blaženost a Boží všemohoucnost a milost: „Pracujte o své spáse s bázní a strachem. – Vždyť Bůh sám působí ve vás obojí, i vůli i čin, podle vlastní vůle své.“ /2,12 a 13/

Nyní nejde o to, vtěsnat tyto rozporné výroky apoštolovy do teologického systému, na němž bychom tak dlouho pilovali, až by se všechno hodilo do vlastní dogmatiky. Z úcty před Pravdou měli bychom raději ponechat tyto vzájemně neslučitelné výroky tak, jak jsou, a vzít si měřítko pro správné posuzování u Kristova poselství. Jestliže to však uděláme, potom dáme přednost oněm slovům apoštolovým, která zdůrazňují, že náš život, naše chování bude jednou rozhodovat o tom, zda obstojíme před Bohem nebo ne /např. 1.Kor. 3, 13-15; 4, 5; Ř. 2, 7; Gal. 6, 7/.

Chápeme-li to správně, je ospravedlnění duchovní vývoj, který sice začíná ospravedlněním vírou, což by bylo souznačné se znovuzrozením skrze Ducha /Jan 3, 5-7/, ale který může probíhat a dosáhnout konce teprve ospravedlněním skrze činy lásky. Mezi těmito dvěma akty ospravedlnění leží život křesťana, totiž jeho vážná snaha o osobní uzrávání tím, že poznává Pravdu a následuje Krista v činorodé lásce. Jednou tak dospěje k tomu, že se stane Božím dítětem.

- Jakub -

Zde se můžeme vyjádřit stručně. Je příznačné, že Luther právě list tohoto apoštola nazval „slaměnou epistolou“. Přírozeně! Neboť Jakub se otevřeně staví proti Pavlovi v oprávněné starosti, že by mnohá místa V Pavlových dopisech mohla být velmi špatně chápána, kdyby se jim jednostranně dávala přednost a kdyby se potom z toho vyvozovaly mylné závěry, jak se to žel později skutečně stalo. Jakub se tak snaží, aby to poněkud vyrovnal.

Radujme se z jeho otevřené upřímnosti, s kterou apoštol prohlašuje: „Tu vidíte, že člověk bývá ospravedlněn ze skutků, a ne jenom z víry.“ /2, 24/ Celý dopis tohoto učedníka, jenž od nás vyžaduje křesťanství činu, je perla v Novém zákoně, kterou nechceme postrádat.

- Zjevení Janovo –

U této poslední biblické knihy je pro náš myšlenkový postup rozhodující toliko jedno místo, které je však zvláště významné. V 7. kapitole ve 14. verši se praví: **„Jsou to ti, kteří přicházejí z veliké tísně, vyprali svá roucha a vybilili je krví Beránkovou.“** Poněvadž křesťané uvádějí často právě toto biblické slovo jako doklad pro Kristovu výkupnou oběť, budiž poukázáno se vši zřetelností na to, že k takovému mylnému porozumění může vést jenom zcela zběžné posuzování. Dokazuje to, že takoví čtenáři bible nemohli vůbec proniknout do ducha Slova.

Abychom jasně poznali nedostatek logiky, stačí, když si položíme otázku: Kdo má zde vlastně obstarat práci s praním – Kristus nebo věřící? Pozorný a rozvážný čtenář ze souvislostí snadno pozná, která odpověď je správná. –

Doufáme, že jsme objasnili, jak všem apoštolům jde o to, aby ryze a čistě zprostředkovali potomstvu poselství o spáse skrze Krista; každý to však činí svým způsobem a svou řečí.

Jan: Jenom poznání a následování Pravdy může nás osvobodit ode všech pout, kterými jsme svázáni.

Pavel: Naše víra a naše chování rozhodují o tom, zda v hodině soudu obstojíme před Bohem

Jakub: Je nutné vzít vážně následování Krista v životě naplněném účinnou láskou.

Zjevení: Kdo s největší péčí neočistí „roucha“ svého ducha, tomu zůstane odepřen vstup do Světlého chrámu Božího.

Mnohohlasý chór a přece jednotná melodie! Těch několik málo míst v Novém zákoně, která nelze bez násilí vřadit do této melodie, ztrácejí svou cenu výpovědí Kristovým poselstvím.

O d m í t á n í P o s e l s t v í G r á l u

V posledním oddíle jsme mluvili o duchovním stanovisku církví. V jak velké, ano rozhodující míře ovlivňuje toto stanovisko veškeré pozorování a posuzování, uvidíme nyní.

Katolická církev

K dogmatům katolické církve, která od doby vatikánského koncilu, jak může každý poznat, stojí pod výsostným znamením nedotknutelnosti, patří také všechny závazné poučky o osobě a spasitelském díle Kristově. V Algermissenově „Nauce o konfesích“ se říká: „S učitelským úřadem své církve spojil Kristus dar neomylnosti.“ /14/ Proto není možné dodatečně zrušit nebo jenom pozměnit učení, které bylo jednou povýšeno na dogma.

S p á s a s k r z e o b ě ť (Kristus) a k u l t (mše)

V rámci tohoto spisu není třeba se dopodrobna zabývat závaznými články víry katolické církve a spasitelském činu Kristově, nýbrž postačí se stručně zmínit o jejich podstatě :

Když Ježíš zemřel na Golgatě, vydal sám sebe „Bohu v čistou a dokonalou oběť za hříšné lidské pokolení“, když „místo lidstva přinesl zadostiučinění za jeho hříchy, smířil lidstvo s Bohem, vysvobodil je z otroctví hříchu, ďábla a smrti a obnovil hříchem porušený vztah milosti mezi lidstvem a Bohem“. /15/

Tato oběť, kterou Kristus dobrovolně přinesl z lásky k padlému lidstvu, je při každé mši „v nekrvavém zpřítomnění“ stále znovu připomínána věřící obci. Nejedná se zde o obnovení a opakování oběti na kříži, neboť ta se stala jen jednou, ale o „opakování oběti Poslední večeře, v níž Kristus předem nekrvavě vykonal, co příštího dne dokonal, když sám sebe vydal v krvavou oběť. /16/

Eucharistická oběť ve Večeři Páně je srdcem katolické zbožnosti. Spása spočívá pro každého v to věřícího v oběti, kterou přinesl Kristus pro všechny lidi a všechny věky. Z tohoto „spásného dění“ logicky vyplývá, že po Kristu a po apoštolské době na něho navazující nemůže již přijít žádné zjevení. Dalším důsledkem je to, že každý, kdo po smrti posledního apoštola podle svého tvrzení přináší nové zjevení, propadl sebeklamu a tím bludařství.

Zde tkví příčina, proč se v Algermissenově „Nauce o konfesích“ všechny snahy, které v poslední době vznikly na základě nových zjevení, posuzují souhrnně pod označením „sekty spásy“ /17/. Najdeme zde i „Hnutí Grálu“ a krátké odmítavé hodnocení Poselství Grálu /18/.

Je zbytečné zmiňovat se zde o podrobnostech z onoho negativního hodnocení a podrobovat je zkoumání, protože v podstatě podobné argumenty přináší kniha protestantského teologa Kurta Huttena „Věštcí, dloubalové, blouznivci“. Zde se můžeme omezit na to, že řekneme vysvětlující slovo k pojmu „sekta spásy“. Přitom se vrátíme k tomu, co jsme si vyložili v předešlém oddíle.

„Spasitel“ v tom smyslu, že Vyslanec sestoupí k zemi, aby spasil lidstvo božským aktem milosti sám ze sebe, nemůže vůbec existovat, poněvadž každý jednotlivý člověk je odpovědný

sám za sebe a jeho činy ho následují a nikdo mu je nemůže odejmout. /Mat. 5, 25 a 26; Gal. 6, 7-9; Zj. 14, 13/ Člověku může být pomozeno jenom tím, že se mu ukáže, jak se od toho osvobodí. Ani na Krista nesmíme pohlížet jako na Spasitele v tomto smyslu.

Spasitelské působení Kristovo záleží spíše v tom, že pro nás přinesl velkou oběť tím, že se stal člověkem, aby lidem, kteří svým vzdálením se od Boha trpí, přinesl spásonosné Slovo Pravdy. To jediné nám otevírá cestu z bludiště mylných pojmů a představ, z bludiště, které jsme si sami vytvořili, a tím otvírá cestu z jednání s tím spojeného, jímž jsme se proviňovali. Avšak jakmile nám ve svém Slově jednou ukázal tuto cestu, záleží na nás, abychom touto cestou šli. Jedině v následování Ježíše spočívá skutečně spása.

Spása není tedy skutečnost, která nastala jednou provždy nějakým aktem milosti, nýbrž bolestiplné zbavení se pozemských pout, jestliže nás pozemské spoutává a brání nám v duchovním vzestupu. Sílu k takovému odtržení přijímáme z Kristova Slova, které na rozdíl ode všech lidských slov je „život“ a „Pravda“.

Kristu o sobě říká: „Já jsem chléb z nebe sestupující, takový, že kdo z něho jí, nezemře.“ /Jan 6, 50/ Požívání tohoto chleba neděje se však ve způsobu svátosti, nýbrž duchovně, tím, že si živé Slovo vnitřně zcela přisvojíme, takže může bydlet v našem srdci. /Kol. 3, 16; Ef. 3, 14-17/ Tento skutečný a pravý klíč k nebeské říši se žel lidem opět ztratil vinou znalců Písma. Církev udělala z Krista „Spasitele“, který jim pomocí svátostí ušetří všechnu vážnou duchovní práci na sobě samých. Tím se však nastoupila cesta, která lidem nikdy nedovolí, aby dospěli ke své pravé duchovní vlasti.

Což to není Stvořitelova milost, když vysláním posla dá lidstvu ještě jednou příležitost, aby poznali Jeho pravé Slovo a tím správnou cestu ke spáse? Ani tento nový vyslanec není „Spasitel“, který by snad přišel, aby lidi „spasil“. Ukazuje nám jenom tutéž cestu, kterou již kdysi ukázal Kristus, na niž však lidé již nedbali, protože ji zcela zakryl plevel tradice. A každý, kdo vděčně poznal tuto cestu jako cestu k záchraně, musí pak po ní sám jít, aby jako lidský duch dosáhl svého cíle.

Jestliže někdo řadí Hnutí Grálu k moderním „sektám spásy“, nezná obsah Poselství Grálu. Budí to zcela mylné představy, které se úplně rozcházejí s duchem Poselství Grálu. Proto je také omylem domnívat se, že Abd-ru-shinův náhrobek „platí za největší posvátnost“. Tato pyramida není poutním místem v katolickém smyslu. Ten, jenž přinesl Poselství Grálu, odmítal vždy ostře každý kult osobnosti. Nějakému „uctívání“ nepřikládal žádnou cenu. Říká výslovně, že duchovní užitek z jeho Poselství může mít jenom ten člověk, který „vnitřním souhlasem s tím, co bylo řečeno,“ dozraje při tom k vlastnímu přesvědčení. Pouhá víra, která se chce řídit podle autority, je bezcenná. /19/ Jak málo si on sám cení osobního uctívání Abd-ru-shina jako „Syna Člověka“ nebo „Imanuele“, to objasňují jeho slova:

„Jestliže je někomu doručen dar prostřednictvím služebníků, neděkuje se za něj služebníkovi, ale dárci samému. Nejinak i zde. Je-li mi dopřáno čerpat z pramenů, které jsou jiným nepřístupné, mám sám přece největší důvod děkovat tomu, kdo mi to dopřává!“ /20/

Evangelická církev luterská

Nyní se obrátíme k protestantské kritice Poselství Grálu. Kniha dr. Huttena o sektách vyšla nyní v 8. vydání /1962/ a vykazuje oproti 5. vydání /1958/, které bereme za základ pro náš spis, podstatné rozdíly. Úsek pojednávající o Hnutí Grálu byl v textu silně zkrácen. Aby se ušetřilo místo pro další rozборы, bylo zcela škrtnuto kritické stanovisko k obsahu Poselství Grálu. Potěšitelné je a zasluhuje díky, že v posledním vydání bylo škrtnuto mnoho osobních obvinění a podezření, která se již nedají udržet. To platí zvláště pokud jde o spisovatele Poselství, jehož život je nyní nezatížen, když soudní zjištění přinesla objasnění. Protože lze předpokládat, že dr. Hutten i nadále stojí za svou kritikou obsahu Poselství Grálu, zaujmeme v následujícím pojednání objasňující stanovisko k této kritice, obsažené ještě v 5. vydání.

Na konci jeho knihy najdeme pohled nazpět, v němž dr. Hutten sice zdůrazňuje nutnost stanoviska pro teologa, potom však říká, že **o našem spasení nerozhoduje nějaké vyznání, nýbrž otázka, zda následujeme Krista nebo ne.** /21/ S oběmi výpověďmi můžeme souhlasit. Politováníhodné je jenom to, že spisovatel nevyvodil z tohoto správného poznání i příslušné důsledky.

Což nejsou **vysoké etické požadavky Poselství Grálu**, které uznává i jeho kritik /22/, souznačné s tím, co od nás vyžaduje následování Ježíše? Proč potom onen úsudek, že každý, kdo vyznává nové Boží zjevení ve Vyslanci naší doby, již tím se oddělil od Krista? /23/ Zde je mezi poznáním a jednáním rozpor, jenž potřebuje přezkoumání.

Teologické stanovisko, z něhož dr. Hutten vychází při vztahu ke všem sektám, je „poznání Pravdy luterskou reformací“ /24/. Luther byl ovšem toho mínění, že jeho poznání souhlasí se svědectvím bible. Avšak je tomu tak jenom částečně. Zde stačí, vzpomeneme-li si na naše výklady o rozdílu mezi Pavlovou a Lutherovou naukou o ospravedlnění.

Lutherova nauka znamená zúžení vzhledem k evangeliu. Kdo zaujímá stejné stanovisko, vydává se do nebezpečí, že při svém posuzování jiných křesťanských směrů bude postupovat jednostranně, někdy i nesnášlivě, neboť všechno vidí a osvětluje z úzkého pohledu luthersky chápaného ospravedlnění.

Kritika dr. Huttena dochází následkem toho k radikálnímu odmítnutí Poselství Grálu, protože spočívá na domněnce, že mezi Poselstvím a biblí existují nepřeklenutelné protiklady. Tato vůdčí zásada je ilustrována na pěti příkladech: na údajně rozdílném duchovním stanovisku k otázce Boží existence a lidského hříchu, dále k reinkarnaci a ke Kristově smrti na kříži a konečně k problému oddělení pojmu „Syn Boží“ a „Syn Člověka“. Výsledkem srovnávací kritické konfrontace je potom závěr, že na začátku postavená teze o protikladech, které „sahají až do nejzazších hlubin“ /25/, je oprávněná.

Dříve než přistoupíme k jednotlivým bodům, je na místě, abychom stručně zaujali stanovisko k celému tomuto způsobu dokazování. Máme zde **výmluvný příklad retrospektivního způsobu teologického posuzování, které ještě dnes v církvích všeobecně převládá.** Pohled je často jednostranně obrácen nazpět, totiž na lutherské vyznání a na bibli chápanou z hlediska tohoto vyznání.

I když se může teologu přiznat právo na vlastní hledisko, protože bez něho není vůbec možné zaujetí stanoviska k jiným duchovním směrům, přesto zůstává otevřená otázka, jaké místo vlastně smí příslušet tomuto hledisku: Je „poslední instancí“ v říši čisté Pravdy Kristovy nebo

je to s přesvědčením zastávané nebo zvolené stanovisko k chápání bible, které může mít nárok jenom na podřízené místo vůči Kristovu poselství? V prvním případě se v kritice dojde snadno ke zlehčujícím formulacím, k jednostrannému způsobu myšlení a k přísnému odsuzování; ve druhém se naproti tomu snažíme ohraničit své stanovisko od stanoviska druhé straně spravedlivě a tolerantně..

Kosmos se vším, co v něm žije a dýchá, není ve stavu statického klidu, nýbrž v trvalém pohybu. Každý, kdo zápasí o poznání Pravdy, musí k tomu přihlížet. Jinak se vydává v nebezpečí, že jednostranným pohledem, jenž si dovede cenit jenom dědictví minulosti, propadne brzy duchovní strnulosti.

Stvořitel a jeho stvoření

Každý pokus zařadit vnitřní duchovní hodnoty Poselství Grálu do světonázorového systému, musí ztroskotat na druhu a duchu tohoto Poselství.

Tak je také omylem, chce-li někdo objevovat v Poselství Grálu „obraz Boha podle deistických vykladačů“. /26/ K objasnění pojmu se nejprve zeptejme, co je to deismus. Filosofický slovník podává o tom tuto informaci: „Deismus“ je forma víry, která vznikla a rozšířila se od dob osvícenství zvláště v Anglii a u jejíhož začátku stojí Herbert z Cherbury. Podle deismu existuje sice Bůh jako prapříčina světa, avšak od doby stvoření nezasahuje tento Bůh do běhu světa, ani ve formě zázraků ani vysláním svého Syna na zemi.“ /27/

Pohled do Poselství Grálu zřetelně ukazuje, že je zde radikálně prolomen úzký rámec deismu. Necht' nám to učiní zřejmým dva příklady.

Vylití síly skrze Ducha svatého není událost jednorázová, kterou směli tehdy prožít jenom Ježíšovi učedníci, když byli shromážděni v touze po svém vzkříšeném Pánu. Vylití síly je více, je to „dění, které se pravidelně opakuje již od začátku stvoření“, dění, které slouží k obnovování síly pro celé stvoření. /28/ Toto obnovování může každý, kdo je k tomu duchovně otevřen, blaženě prožívat. Kdo přijímá, dostává tím spojení se Stvořitelem samým, jenž stále znovu daruje ze své síly všem tvorům.

Odkazuje-li skeptik ono trvalé opakování letničního dění do říše fantazie, neměl by nevidět, že již myšlenka na každoročně se opakující obnovování síly nemá prostě místa v obrazu světa podle deismu. Neboť deismus neví nic o otevřené bráně, skrze níž může proudit síla z nadsvětlné říše do tohoto stvoření.

Zatím co první příklad nám staví před oči lásku a věrnost Stvořitele k jeho dílu, připomíná nám druhý příklad jeho péči o padlé tvory. I vyslání Kristovo se událo z místa, které leží vysoko nad celým stvořením. A nebylo tomu tak jenom u Krista. Každému spravedlivě cítícímu člověku bude radostí, smí-li se dovědět, že se Stvořitel ve své velké lásce vysláními shůry nebo povoláními proroků sklonil nejen k malému národu Izraelitů, nýbrž že udělil takové pomoci i jiným národům. Obraz světa podle deismu nezná taková vyslání a povolání, protože zřetelně projevují živou účast Stvořitelovu na duchovním blahu jeho tvorů.

Toto objasnění nás vede dále k problému „mezisfér“. Je tomu skutečně tak, že by takové sféry onoho světa musely znamenat naše oddělení od Boha, oddělení, které uvádí v pochybnost přímou Boží pomoc?

K tomu budiž poznamenáno: Z mnohých míst bible je jasně patrné, že skutečně musí býti mezisféry nebo meziúrovně. Např. ve svém druhém listě Korintským mluví Pavel o svém vzácném duchovním prožití.

„Znám člověka v Kristu, který před čtrnácti lety – nevím, zdali se to událo v těle či mimo tělo, Bůh ví – byl uchvácen až do třetího nebe. Vím, že tento člověk ... byl uchvácen do ráje a vyslechl nevyslovitelná slova, jež člověk nesmí pronést.“ /12, 2-4/

Co máme o tom soudit? Apoštol si zjevně neklade v myšlenkách otázky ohledně tohoto záhadného děje; nemůže přitom vysvětlit bližší okolnosti. Je však co nejhloběji přesvědčen o tom, že se mu dostalo daru milosti. On, pronásledovaný, proti němuž vášnivě bojovali fanaticové jeho národa, smí na krátkou dobu vystoupit do duchovního světa, aby tam přijal útěchu a novou sílu ke svému těžkému dílu na zemi. Pavel směl skutečně prožít ona „nebesa“, která jsou souznačná s „duchovními úrovněmi“.

Existují ještě jiná biblická slova, jimiž můžeme doplnit řečené. Tak svědčí Pavel v listě Efezským, že Kristus „vystoupil nade všechna nebesa“ /4, 10/. To přece znamená: Musel projít všemi nebesy, chtěl-li se vrátit ke svému Otci. Což nepoukazuje Kristus na mnohvrstevnost duchovního světa, říká-li: „V domě mého Otce je mnoho příbytků“? (Jan 14, 2/ I Starý zákon zná více nebes. Vzpomeňme jenom na ona úchvatná slova, která kdysi pronesl Šalamoun při zasvěcení chrámu: „Hle, nebesa, ani nebesa nebes Tě neobsahují, mnohem méně dům tento, kterýž jsem vystavěl.“ /1. Kr. 8, 27/

V „nebesích“ nebo „mezisférách“, o nichž tedy podává bible zřetelnou zprávu, působí na Boží příkaz duchovní bytosti. Zde bychom se mohli zeptat: Znamená to nějaký rozdíl v účinku, jedná-li Bůh s člověkem „bezprostředně vis-a-vis“ nebo působí-li na něho skrze „prostředníky“? /29/ Alespoň v bibli nacházíme často takové prostředníky.

Budiž zde vzpomenuto jenom andělů. Je to anděl, kdo zvěstuje stárnoucímu Zachariáši narození Janovo /Luk. 1, 13/, právě tak Marii oznamuje anděl budoucí Ježíšovo narození /Luk. 1, 31/. Anděl varuje Josefa ve snu před Herodem /Mat. 2, 13/; opět je vyslán anděl, aby mu v pravou hodinu přikázal vrátit se /Mat. 2, 20/. Dokonce i Ježíše samého posiluje anděl před jeho těžkou cestou na Golgatu /Luk. 22, 43/.

Někdy to jsou zemřelí, koho vysílá Bůh jako své posly, jako třeba Mojžíše a Eliáše, kteří mluvili s Ježíšem o jeho blížícím se konci /Luk. 9, 30 a 31/.

A v říši přírody vládne Stvořitel nesčasným služebníkům, kteří provádějí jeho příkazy. O tom ví něco žalmista, když v hučení větru a ve žnutí ohně spatřuje u díla neviditelné postavy. V jeho chvalozpěvu na Stvořitele a na stvoření se praví: „... ty, jenž činíš z vichru své posly, z plamenů ohně své služebníky.“ /Ž. 104, 4/ Ve Zjevení Janově jsou to čtyři andělé, jimž je svěřeno bouření větrů; i oni přijímají rozkazy nikoliv přímo od Boha, nýbrž opět přes „prostředníka“, anděla, jemuž je dána vyšší a hojnější moc a právo. /7, 1-3/ Poselství Grálu nazývá tyto Boží služebníky v přírodním dění „bytostnými silami“, neboť jsou jim svěřeny živly jako obor jejich působení k formujícímu utváření a vedení. Budiž vzpomenuto ještě „utišení bouře“ /Mar. 4, 35-41/. I zde jsou to bytostné síly, jimž Ježíš rozkazuje – jako kdysi Mojžíš při přechodu Izraelitů Rudým mořem. /2. M. 14, 19-31/.

Kamkoliv pohlédneme, všude narazíme v bibli na anděly nebo na duchovní bytosti, kteří jako prostředníci vykonávají Boží příkazy a Bohu radostně slouží. Jakub směl ve snu vidět, jak říší Věčného a tuto hmotnou zemi navzájem spojuje mocný žebřík a jak přátelské, pomáhající bytosti tvoří most mezi Nejvyšším a pozemšťany. Jsou to andělé, kteří vynášejí vzhůru vroucí modlitby věřících a dolů přinášejí požehnání Všemohoucího /1. M. 28, 10-17/. Žádného čtenáře bible nenapadne však přitom myšlenka, že tím utrpěla Boží věrnost a péče, jeho pomáhající zasahování nebo soudící jednání.

Láska a spravedlnost

Tak i Boží láska zůstává stále stejná, ať již k nám mluví Bůh ve stvoření nebo v osobě Kristově. Tuto lásku prožíváme přirozeně jiným způsobem, potká-li nás v ušlechtilé, šlechetné osobnosti, než když nás snad zasáhne drsný úder osudu, jenž zanechá hluboké rány a přesto nás chce bolesti vnitřně změnit. Avšak v podstatě je Boží Láska sama stále táž.

Může-li někdo spatřovat lásku ztělesněnou v Kristu jenom v ostrém protikladu k lásce působící v zákonech stvoření, zřetelně tím dokazuje, že naprosto nesprávně chápe nejen Boží zákony, ale i Kristovu lásku. Neboť Kristus nemohl naprosto jinak než žít, jednat a milovat podle zákonů svého Otce.

Křesťané žel přibásnili již často této lásce něco změkčilého a sentimentálního, co jí nikdy nepatřilo, a tímto znetvořením odcizili křesťanství silné osobnosti a bojovné povahy. Ježíš byl nejen přítel dětí a nemocných, celníků a hříšníků, nýbrž i bojovník největšího formátu. „Nepřišel jsem uvést pokoj, nýbrž meč.“ /Mat. 10, 34/

Tak vrhal své „běda“ proti učencům a vědcům své doby a nazýval je pokrytci, blázny, slepci, obilnými hroby, hady a plemenem zmijím takovým způsobem, který jistě nezůstává pozadu za tím, co čteme v Poselství Grálu proti dnešním učencům. /30/

Sami učedníci se často lekají drsného způsobu Mistrova, např. když Petr po svém láskyplně přece míněném napomínání („Pane, chraň se toho!) musí vyslechnout Ježíšova slova: „Jdi pryč, satane! Svádíš mě, poněvadž myslíš ne na věci Boží, ale lidské.“ /Mat. 16, 23/

Tyto příklady by měly postačit, aby učinily zřejmým, že Kristova láska při veškeré dobrotě byla současně drsná, přísná a spravedlivá.

Stvořitelovy zákony dávají nám prožít tentýž zázračný souzvuk mezi láskou a spravedlností. V přísné spravedlnosti se projevují tyto zákony na všech těch, kdo se proti nim prohřešují, aniž by později dospěli k poznání, k lítosti a k obrácení. Jakmile se však v člověku probudí poznání a dostaví se vůle k poslušnosti, živé zákony se obrátí pro něho v pomáhajícího přítele. Bádání v oblasti přírody poskytuje pro to hojnost poučných příkladů. Jak často již lidé ve své nevědomosti plenili přírodu, když bezmyšlenkovitě pro okamžitý prospěch vykáceli lesy a tak vkrátku změnilí kvetoucí kraj v bezútěšnou poušť. Nejdříve musel přijít úlek vlastním prožitím škody, až poznali, že se nikdo nesmí beztretně prohřešovat proti stvoření.

Kdo však poznává zákony působící ve stvoření a přihlíží k nim, když je tedy ve vděčné radosti využívá pro sebe a pro své bližní, smí sklízet nesmírné požehnání.

Podobně je tomu v duchovní oblasti. Kdo nenávidí, sklídí zničení, a kdo nesobecky miluje, vděk a radost. Hříšník však, jenž se odvrátí od šikmé plochy, prožije, jak rok od roku snáze zvládá svůj osud, jenom když přes všechna pokušení a těžkosti nikdy nespustí z očí vysoký, světlý cíl a kráčí k němu s neochvějnou statečností.

Zákony působí tedy „živě“, jsouceny neseny a plněny mnohými pomocníky. Ve své živosti slouží vůli Stvořitelově, který se v nich zjevuje a jejich působením k nám zřetelně promlouvá. Ony přece pramení ze zdroje Života a zrcadlí něco z věčné moudrosti toho, kdo je stvořil. Tím je předem vyloučeno pouze mechanické působení. Jenom špatné pochopení Poselství Grálu může vést k tomu, že se v těchto zákonech spatřují „vládci světového řádu“ /31/.

Hřích proti Duchu Božímu

Poslední slova nás již přivádějí k dalšímu kritickému zacílení teologie, totiž k domněnce, že je zákonům přiznána příliš samostatná úloha a slovo „hřích“ že bylo proto oloupeno o svůj plný biblický obsah. Dr. Hutten poukazuje při kritice na své výklady o učení A. Freytaga o „zákoně vesmíru“. K tomu by se dalo říci toto:

Bible, zejména Starý zákon, mluví stále znovu v názorných obrazech o osobní vládě Boží, o tichých nebo tvrdých zásazích Božích v životě lidí a národů. Ve srovnání s tím mluví Poselství Grálu o vládě, která může být označena jako věčná, protože Vládnoucí se neubírá doprostřed sporů a zmatku na zemi, tedy také na ně přímo osobně nereaguje.

Zjišťujeme tedy, že lze zaznamenat zřetelný rozdíl mezi osobní vládou zde a věčnou vládou tam, a máme porozumění pro to, když pro věřícího podle bible není snadné, aby učinili krok od jednoho způsobu uvažování k druhému. Tento krok je však plně oprávněný.

Zde je třeba ještě jednou zdůraznit, jak neblahé následky musí mít, jestliže teologie setrvává u jednoho jenom zpětného pohledu na věci. Poněvadž je kosmos v trvalém pohybu, nezůstává stát ani vývojový proces člověka. V důsledku toho jsou i zjevení přesně přizpůsobena současné duchovní zralosti národa. Malé dítě potřebuje jiné pokrmy než dospělý člověk. Zatím co byla zjevení proroků ve své obrazné formě zcela vhodná pro stupeň poznání izraelského národa, pociťuje je člověk 20. století většinou jako nic neříkající, často dokonce jako podivná.

I když ono obrazně osobní v mluvě proroků předem odpuzuje technicky myslící a skepticky naladěné lidi naší doby, nemělo by je vlastně rušit pravé jádro, které základem všech těchto „obrazů“ o osobní vládě Boží. Kde nalezneme toto jádro? Poslechněme si to od dvou starozákonních badatelů:

„Proroci tak dosvědčují nábožensko-mravní pojetí dějin, pojetí úchvatně důsledné a celistvé.“ – „**Jediná vůle, která se v dějinách uplatňuje a způsobuje pohyb, je vůle Boží, a tato vůle je spravedlnost.** Dějiny, to je soud. Podle měřítká Boží spravedlnosti jsou měřeny národy, malé i velké, právě tak jako vyvolený národ. Zdar a zničení národů závisí jenom na tom, zda jsou poslušny řádu, jenž platí v neviditelné říši Boží, nebo zda se mu protiví.“ /32/

A co je tento řád? Prorok Ezechiel říká to obzvlášť jasně a působivě; vyslovuje myšlenku, s kterou přešel svou dobu: „Kteří jdou podle mrzkostí a hanebností svého srdce, těch konání

na hlavu jejich obrátím, praví Hospodin.“ /11, 21/ To však neznamena nic jiného, než že Bůh dává lidem nést následky jejich jednání – podle zákona zpětného působení!

Podobným způsobem se vyjadřuje o poslání a úkolu proroků jiný profesor: „S plnou důsledností a jasností postavili do středu mravní stránku v jsočnosti Božství, aby pomocí této mravní stránky osvětlili veškeré dění ve světě, a tím ojedinělou, nedokonale promyšlenou myšlenku o Bohu povznesli vědomě a jasně na ideu o univerzálním, celý svět a světový řád ovládajícím mravním monoteismu.“ /33/

Oba badatelé tedy říkají, že proroci jsou pevně přesvědčeni o existenci a působení celý svět obepínajícího řádu, v němž se projevuje Boží vůle, a že se nikdo beztrestně neprohřeší proti tomuto řádu.

I když jsou způsoby uvažování o druhu Boží vlády v bibli a v Poselství Grálu různé, není tím nikterak řečeno, že zde musí být hluboký protiklad. Je omylem myslit si, že Bůh po svém činu „ustanovení zákonů“ je současně zbaven trůnu /34/. Představa o Stvořitelově zřeknutí se trůnu ve prospěch jeho zákonů naprosto neodpovídá podstatě tohoto činu.

Zákony stvoření jsou přece bezprostřední vyzařování Boží vůle, nelze je od ní oddělit. Přírodověda naší doby je na pravé cestě, označuje-li hmotu jako formu soustředěné energie. Energie je jenom jiný druh bytí než hmota; oboje může navzájem přecházet jedno do druhého. To však znamená: Není ve světě nic, co by nevzniklo ze záření. Původ všeho záření – tak právem uvažuje věřící – je Bůh, a ten nepřenechává všechno zákonům a nezříká se koruny. Se svými zákony a ve svých zákonech, svým vyzařováním, zákonodárce naopak svět řídí a vládne mu. Snad nejpřiléhavější je označení „ve svých zákonech“, poněvadž je tak obzvláště jasně vyjádřeno, že Duch Boží sám (vůle Boží) k nám mluví v zákonech.

Jestliže se však lidé ve své slepotě a lhostejnosti nestarají o tyto zákony, pohrdají tak současně i „zákonodárcem“. Pokud se tedy lidé vědomě nebo nevědomě prohřešují proti zákonům, protiví se současně svaté vůli Stvořitelově.

Co je nyní hřích? Odpovídá přesně našemu myšlenkovému postupu, řekneme-li: „Hřích je odpadnutí člověka od Boha, vzpoura tvora proti Stvořiteli a jeho příkazům.“ /35/ A není možné použít tohoto poznatku čerpaného z bible jako důkazu proti Poselství Grálu. Kdo v něm umí správně číst, tomu se dostane úděsného poznání, s jakou jasností a ostrostí zde vychází najevo domýšlivá zaslepenost člověka, např.:

„Složité stroj může vysvětlit jenom člověk, který jej sestrojil, nebo ten, koho on k tomu vyškolil! Tak je tomu zde na zemi a nejinak ve stvoření! Lidé, kteří sami jsou jenom částí stvoření, chtějí však právě tam sami ze sebe vědět všechno lépe než Mistr, nechtějí žádný návod k použití soustrojí, nýbrž chtějí sami podávat poučení o základních zákonech ...“ /36/

Lidé chtějí sami podávat poučení o základních zákonech! Tak je tomu všude, v hospodářství, v životě společnosti, ve státech a žel také v církvích a náboženských společnostech. Přitom vůbec nepomyslí na to, že právě tím se dopouštějí onoho hřichu, z něhož plyne všechno zlo: „I řekl had: Budete jako Bohové.“ /1. M. 3, 5/

Kdykoliv chtějí totiž lidé vystupovat jako zákonodárci a vnucovat druhým vlastní ustanovení, která jsou vesměs v příkrém rozporu s řádem a zákonitostí vládnoucí ve stvoření, tu způsobují

zmatky a ochromení, váznutí ve všech oblastech. To již Ježíš jasnými a přísnými slovy ostře pokáral: „**Tak jste zrušili přikázání Boží pro svá ustanovení.**“ /Mat. 15, 6/

Kdo se takto proviňuje proti zákonům stvoření, hřeší tím současně proti Stvořiteli samému, jenž ve své moudrosti jediný má právo a moc dávat všem tvorům k jejich blahu Své zákony, podle nichž se musí na zemi bezpodmínečně řídit všechno, co chce obstát.

Nepoznávání této prosté pravdy vrhá však lidi a národy stále znovu v nové katastrofy. Proto se praví v Poselství Grálu:

„Potom nastává v celém stvoření váznutí. A to je to, v čem pozemské lidstvo tak hřešilo, hřešilo proti celému stvoření a tím proti Boží vůli, proti Duchu svatému!“ /37/

Lidé také nepoznávají, že rozhodujícím způsobem je při tom zúčastněn rozum. Roli, kterou hraje rozum v životě lidstva již po tisíce let až dodnes, nelze žel nazvat „skrovnou“ /38/, nýbrž velmi osudnou. Neboť rozum se nejen velkou měrou podílí na stupňování životních potřeb a přepěstění pudů, nýbrž je to také on, který umí často obratně okrášlit všechny přestupky a provinění.

Nejnebezpečnější však je, že se dere i do těch oblastí, kde to lidé nejméně tuší, totiž do prostorů církví a chrámů. Celé dějiny dogmatu, především krvavé boje o víru v náboženských válkách a pohrdání jinak smýšlejícími nebo dokonce pronásledování od doby inkvizice svědčí o tom strašlivě a otřesně.

Nikdo nebude moci popřít, že předsedové a členové duchovního soudu, odvolávajícího se na Boha, vykonávali kdysi své krvavé řemeslo. Jako na čin milý Bohu pohlíželo se také na papežskou klatbu, jakož i na hořící hranice, jimiž padli za oběť Jan Hus, Giordano Bruno a mnozí jiní. Jak jinak o tom soudil Ježíš sám: „Budou vás vylučovat ze škol. Ano blíží se doba, že kdo vás zabije, bude si myslet, že tím prokazuje službu Bohu. To vám budou činit, poněvadž nepoznali Otce ani mne.“ /Jan 16, 2 a 3/

Planoucí signály moderní doby se liší jenom formou, nikoliv však smyslem od církevních násilných činů minulosti. Budiž vzpomenu jenom toho, že systematické ničení Židů Hitlerem a jeho státem z nacionálních důvodů bylo ospravedlňováno zachováním německého národa. Nebo pomysleme na duchovní klatbu, která ještě dnes znovu mnohým nahání strach, a je-li to možné, způsobuje i škodu, jakož i na stálou hrozbu ztráty existence, hrozbu, které se často bezohledně používá za účelem vlastní bezpečnosti a moci.

Museli bychom být slepí, abychom nepoznali, že je to právě rozum, pod jehož vedením jsou lidé schopni, tak jako byli tehdy, nejen se dopouštět strašlivých zločinů, nýbrž dokonce tyto zločiny pro sebe a pro okolí oslavovat.

Onen svět a reinkarnace

Poselství Grálu mluví o osudových vlákních a uzlech viny, které jsme si utkali a které musíme opět rozvázat, jestliže nám opravdu záleží na tom, abychom dosáhli duchovní svobody. Intelektuál, který je zvyklý myslet v abstraktních pojmech, pociťuje zde nesnáze. Tento zdánlivě z hmotné oblasti převzatý způsob představování je pro něho znakem

„mechanického myšlení“. „Vlákenný komplex“ je podle jeho úsudku plodem takového „myšlení v paprscích a zákonech stvoření“ a je tak „základem pro představy o záhrobí a pro nauku o převtělování“, které z toho vyplývají. /39/

Co lze říci k takovému posouzení? Je nutným důsledkem podivného nepochopení. Jak v pokusu o tlumočení obsahu tak i v hodnocení Poselství Grálu s tím spojeným postrádáme obsáhlou oblast, o níž je jen krátká zmínka, která však patří k podstatným rysům Poselství Grálu, protože ona oblast má rozhodující význam pro celé hmotné stvoření. Je to všechno to, co souvisí s bytostnými silami. Při jasném poznání živoucího působení těchto sil nebyl by padl ten v omyl uvádějící výrok o „mechanickém myšlení“. Kdo umí Poselství Grálu správně číst, najde v něm pouze myšlení vycházející z duchovního hlediska.

Budiž to vysvětleno na příkladě o bytostných silách. V bádání v oblasti biologie existuje dnes způsob myšlení, který se přece velmi blíží tomu, co je míněno oněmi bytostnými silami, totiž „vitalismus“. Vitalismem rozumíme „chápání organického života, v jehož středu je předpoklad zvláštní životní síly, na jejímž působení jsou závislé projevy života.“ /40/. Zakladatelem nového směru uvnitř všech proudů vitalismu je biolog Hans Driesch. „Tento nový vitalismus odmítá kauzálně mechanickou vysvětlitelnost životních projevů a je přesvědčen o tom, že tyto projevy života působí promyšleně, že směřují k určitému cíli a mají vlastní zákonitost.“ /41/

Žákem Drieschovým byl profesor fyzikální chemie na vysoké škole technické v Gdaňsku, dr. **Karl Jellinek**, jenž své dílo o „Tajemství světa“ věnoval svému učiteli. Tato kniha obsahuje velmi poučný příspěvek k otázce sil v přírodě promyšleně a cílevědomě působících a má nadpis „**Moudré síly, které budují rostlinné, zvířecí a lidská těla**“. Po zevrubném pozorování různých vývojových stadií mnohých organismů dochází badatel k závěru, že „jsou u díla umělci i v říši živého těla“. /42/

Jiná pro nás obzvláště důležitá část oněch formujících a utvářejících sil zabývá se myšlenkami lidí. Je hodno povšimnutí, s jakou jasností projevuje zde prof. Jellinek názory, jaké jinak nejsme zvyklí slyšet z úst přírodovědců. Zřejmě cestou intuice a úvah dochází důkladným zahloubáním se do problému zde uvedených k výsledku, že i myšlenky musejí býti nějakého druhu existence.

Poslyšme jej samého: „Skutečné je to, co působí. Že mé myšlenky působí na můj duševní život, na můj duchovní život, je jasné. Jsou tedy skutečně nejdříve v mé duši, v mém duchu. Mnohonásobně působí však mé myšlenky také na jiné lidi, k nimž je vysílám. Všeobecně myšlenková atmosféra člověka působí na jiné lidi. Kdo by neznal, jak se nám proti naší vůli náhle vnucují určité myšlenky? Jiní duchové mi je posílají, ony na mne působí proti mé vůli. Myšlenky existují také ve světě vně duše, vně ducha, mimo tvora, který je zplodil. Myšlení duchovní bytosti je tvořivé plodící jednání, jímž ten, jenž myšlenky vytváří, vydává ze sebe duchovně skutečné věci.“ – „Protože tedy každý člověk svým plodícím myšlením ... vydává ze sebe výtvoř, musí být za své výtvoř také odpovědný. Odpovědnost člověka začíná tedy již při jeho myšlenkách ...“ /43/

Nyní se již stává zřejmým, proč musí takový způsob posuzování a závěr z toho plynoucí vycházet z duchovní pozice. Neboť **odpovědnost je duchovní pojem, k němuž nelze nikdy dospět cestou pouhého „mechanického myšlení“.**

Ostatně co se týče zrození myšlenek, neřekl již Ježíš přesně totéž? „To, co vychází z člověka, znečišťuje jej. Z nitra, ze srdce lidí vycházejí zlé myšlenky, necudnosti, krádeže, vraždy, cizoložství, lakoty, zloby, lest, nestřídmost, závistivý pohled, rouhání, pýcha, lehkomyšlnost. Toto všecko zlo vychází z nitra a poskvňuje člověka.“ /Mar. 7, 20-23/

Každému by mělo být snadno srozumitelné, že „ze srdce“ pramenící myšlenky, které zde Ježíš míní, jsou zcela jiného druhu než ony myšlenky, které se vynořují při úvahách o nějakém problému a které proto nepocházejí ze srdce, nýbrž jenom „z hlavy“ člověka. Je veliký rozdíl mezi myšlením, které je nabité duchovním cítěním, s nímž se setkáváme např. při myšlenkách plných závidosti a nenávisti nebo při myšlenkách proniknutých vděčností a láskou, a oním myšlením intelektu, které se zabývá jenom pozemskými otázkami, problémy vědy nebo světového názoru. Myšlenkami, které vycházejí ze srdce, proudí tedy duchovní energie, zatím co se myšlení rozumu samo nemůže spojit s oním duchovním pramenem síly, který spočívá v celém stvoření jako skrytý poklad. Zneužíváme-li onoho pramene síly svým cítěním ke špatným myšlenkám, musíme nést ještě větší odpovědnost než na poli myšlení pouze intelektuálního.

Komu se tyto děje v říši myšlenek staly důvěrně známými, ten najde také nové porozumění pro ono místo z Písma: „Protože však Ježíš znal jejich myšlenky, řekl: Proč máte ve svých srdcích špatné myšlenky?“ /Mat. 9, 4/ Takový biblický výrok při četbě všeobecně zběžně přecházíme. Leč poznání, že za spolupůsobení bytostných sil přijímá každá myšlenka určitou formu a barvu, vždy podle druhu a stupně toho, jak se na této myšlence podílí naše cítění, dovolí nám, abychom ono slovo chápali v jeho hlubokém smyslu. Jak velký podnět může vyrůst z takového vědění pro našeho ducha, podnět, abychom přece více než dosud dbali na čistotu myšlenek!

Tím je jistě již dostatečně objasněno, jak málo to vše má co do činit s pouze „mechanickým myšlením“. Právě opak je správný! Jenom myšlení z duchovní pozice nás může přivést k uvědomění si toho, že člověk musí skládat účty nejenom ze svých slov a činů, ale i ze svých myšlenek a citů. Můžeme zde proto náš výklad přerušit a zabývat se nyní otázkou onoho světa a převtělování.

Co se týče možnosti dalšího vývoje duše po smrti, není o tom bible naštěstí tak mlčenlivá, jak se zpočátku zdá. /44/ Neposkytuje nám zde ovšem souvislé učení, dává však přece určité osvětlující pohledy, jichž se chceme přidržet.

Pohled v onen svět dovoluje nám Ježíš např. ve známém vyprávění o bohatém muži a chudém Lazarovi. V jednom výkladu o tom čteme: Za prvé se zde dovídáme, co po naší smrti nepřestává existovat; jsou to tři věci: „osobnost, její smýšlení a její vzpomínky“. Dále slyšíme co tam přestane: „rozkoše hříšníka a utrpení věřícího“. Za třetí je nám řečeno, co po smrti pro nás započne: „odplata a třídění“. /45/ Pročtěme si z hlediska těchto tří tezí ještě jednou pečlivě Ježíšovo podobenství a potvrdí se nám ona myšlenka. /Luk. 16, 19 nn./

Jiná brožura nás upozorňuje na toto: „Podle písma jsou různá ‘místa’ v říši mrtvých“: /46/

- a) místo již blažených /Luk. 23, 43; 2. Kor. 12, 2-4/
- b) místo nešťastných /Mat. 8, 12; Mat 18, 34; Luk. 12, 58 a 59/
- c) místo těch, kteří na zemi ještě neznali žádné evangelium /1. Petr. 3, 19 a 20; 4, 6/

V jedné úvaze potvrzuje konečně autor „přechodný život v záhrobí“. K tomu poznamenává: „Co člověk zasévá – zde na zemi, to bude sklízet – na onom světě.“ /47/ Úmyslně byly zde uvedeny citáty jenom z takových spisů, jejichž autoři nestáli stranou církve, nýbrž církvi sloužili jako lidoví misionáři nebo faráři.

Jestliže všechno krátce shrneme, můžeme říci: Pokud se bible zmiňuje o osudu člověka po smrti, učí nás, že každý přijme to, co si zasloužil po svém putování životem. Po smrti přijde na to místo, které přesně odpovídá jeho vnitřnímu stavu. /Sk. 1, 25/

Jak dlouho trvá onen „přechodný život“, to se ovšem v bibli nedovídáme. Vždy je možnost osvobození ze záhrobního „žaláře“ /Mat. 5, 26/. Dále mluví Ježíš o odpuštění po smrti. /Mat. 12, 32/ Avšak na druhé straně existuje také „pozdě“! Jakmile nastane hodina posledního soudu, budou mnozí stát před zavřenými dveřmi a nebudou již vpuštěni /Mat. 25, 10/.

Těmito výklady jsme vyslovili vesměs myšlenky, jež jsou zcela kongeniální s duchovním obsahem Poselství Grálu. Pozorný a nezaujatý čtenář přijde snadno na to, že toto Poselství v mnohém směru rozvádí, rozvíjí a dokončuje, co je jako zárodek obsaženo již v bibli.

Jak však máme nyní soudit o myšlence reinkarnace v biblickém pohledu? V první řadě musí být každému nápadné, že bible o tom mlčí. Takové mlčení má svůj dobrý důvod. I dnes musíme s politováním zjišťovat, že většině lidí chybí k tomu duchovní zralost. Dokonce i lidé, kteří přijali myšlenku reinkarnace, jsou často daleko vzdáleni toho, zhodnotit ji pro sebe ve správném smyslu. Proto také bylo dáno napomenutí:

„Nestarejte se o to, čím jste kdysi dříve již byli zde na zemi!“-„Jenom zvědavost nebo také ješitnost nutí mnohého z vás, aby se na to naléhavě ptal. Avšak nečerpáte to, co byste z tohoto vědění již dnes mohli čerpat a čerpat měli: spokojenost a dík za svou přítomnost ...“ /48/

Jak nutné a pochopitelné je zde, že bible dosud neodkrývá závoj, který má lidem zahalovat něco, co by pře dvěma nebo třemi tisíciletími byli ještě daleko méně schopni duchovně zpracovat. I zde narážíme opět na onu skutečnost, že zjevení přicházejí stupňovitě. Tyto stupně vedoucí vzhůru, jsou ve vzájemném souladu, a jsou přesně přizpůsobeny procesu zrání lidstva v průběhu vývoje stvoření.

Musíme se však varovat toho, abychom z mlčení bible činili mylné závěry. Důležitá je zde otázka: Je snad poselství Kristovo, jak je nalézáme v evangeliích, v protikladu k myšlence reinkarnace? Není tomu tak. Budiž poukázáno jenom na několik míst, která již zřetelně předpokládají zákon zpětného působení.

Smíření s bratrem je důležitější než návštěva kostela a služba u oltáře; neboť neusmířený si chystá po smrti osud, jenž mu bude bránit v cestě ke Světlu a bude držet jeho duši jako v záhrobním žaláři. /Mat. 5,23-26/. O smyslu těchto slov mělo se již důkladně přemýšlet! Zaplacení posledního haléře nezůstane nám ušetřeno, chceme-li uniknout z onoho „žaláře“. Slovo o „zaplacení posledního haléře“ vede nás však na cestu odpykávání, ať je to již na nějaké místo duševního očistování na onom světě nebo také k obnovené inkarnaci na zemi.

Právě tak jasné a jednoznačné je jiné slovo z Kázání na hoře: „Nesud'te, abyste nebyli souzeni; neboť budete souzeni týmž soudem, kterým soudíte, a bude vám měřeno touž měrou, kterou měříte.“ /Mat. 7, 1 a 2/

Každé vážné bádání o smyslu a dosahu tohoto slova vede přece k otázce: Kdy a kde bude to muset prožívat člověk, který ve svém pozemském životě nad jinými lámal hůl, aniž byl za to před svou smrtí osudem postižen?

V úvahu přichází zde také Pavlův výrok: „Neoddávejte se klamu – Bohu se nelze vysmívat -: co člověk zasévá, to bude sklízet ...“ /Gal. 6, 7/ Setba a sklizeň si však nemusí nutně odpovídat v jednom krátkém životě. Tak nám Kristův apoštol svým vážným napomenutím ukazuje daleko za pozemský život. Kterým směrem? Zda snad pouze za konec života? Což ne také za jeho počátek? Kdy a kde nastává sklizeň toho, co jsme zaselí? To jsou otázky, na něž nám Pavel neodpovídá, otázky, které však dnes vyžadují odpovědi, neboť v naší době přeje si mít v tom jasno mnohem více lidí než v dřívějších staletích

Proč církve nenacházejí přístup k tomuto Poselství?

POKRAČOVÁNÍ

Překlad originálu „Christusbotschaft und ihre Vollendung“: Jiří Holfeld